

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti, ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izjava vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis: se ne vračajo

Dunajski sestanek

Kakor ne bi mogli reči, da je bil razvoj rumunsko-madžarskih pogajanj glede Transilvanije nepričakovano neugoden, tako ne moremo reči, da je prišla nepričakovano vest o nemški pobudi za sestanek obeh zunanjih ministrov osi Rim-Berlin z madžarskim in rumunskim zunanjim ministrom na Dunaju. Dočim so se pogajanja med Rumuni in Bolgari v Craiovi glede rešitve vprašanja južne Dobrudže, ki so jo Bolgari zahtevali zase, razvijala v najugodnejšem ozračju in sta se obe delegaciji že po nekaj dneh sporazumeli glede samega bistva, odstopa južne Dobrudže, so se v rumunsko-madžarskih pogajanjih, ki so se vršila v Turnu Severinu, pojavila nasprotja prav glede načelnih vprašanj.

V spominu so še razgovori, ki so se letos v juliju o priliki obiska italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana vršili v Monakovem z madžarskima državnikoma grofom Telekim in grofom Csakyjem. Že ti razgovori so se spravljal v neposredno zvezo z željo obeh velesil osi Rim-Berlin, da se vsa sporna vprašanja na evropskem jugovzhodu, zlasti seveda sporna teritorialna vprašanja med Madžarsko in Rumunijo, urede na miren način, to se pravi z neposrednimi pogajanjmi med obeh prizadetima državama. Iz pisanja nemških in italijanskih listov je bilo že tedaj razvidno, da želita Nemčija in Italija enako ureditev v bolgarsko-rumunskem sporu glede južne Dobrudže. Nemško in italijansko časopisje pri tem ni prikrivalo razlogov, zaradi katerih želita obe velesili osi kot dejanski gospodarici na evropski celini ter v izvajanju svojih nadaljnjih vojnih nalog proti Angliji še pred dokončno ureditvijo Evrope po svoji zamisli izločiti sleherno možnost kakršnega koli konflikta na evropskem področju, zlasti pa na evropskem jugovzhodu, ki je za obe velesili važen dobavitelj raznih potrebščin za uspešno nadaljevanje vojne. Pri tem so tako nemški kakor italijanski vodilni organi vedno znova poudarjali, da se Nemčija in Italija v spore na evropskem jugovzhodu ne želita neposredno vmešavati, temveč prepustita prizadetima, da sami najdejo pota neposrednih sporazumov, ki bi edini mogli biti trajni in tako tudi za dokončno ureditev Evrope in s tem za velesili osi Rim-Berlin koristni.

Takšni so bili odmevi monakovskih razgovorov med nemškimi, italijanskimi in madžarskimi državniki v prvi polovici julija letošnjega leta. Še proti koncu istega meseca so bili povabljeni na posebne razgovore v Solnograd tudi rumunski in bolgarski državniki, očitno spet radi iste želje Nemčije in Italije, da nasvetujeta vsem prizadetim, da si v neposrednih stikih poistože zadovoljive rešitve medsebojnih sporov, tako da bi nobeden izmed njih ne dal povoda za kake oborožene obračune, ki bi pomenili neprijetno kompliciranje splošnega položaja v Evropi v zvezi s sedanjo vojno. Le v skrajnem primeru, ako bi takšna pot neposrednih pogajanj v enem ali drugem primeru ne vodila do zaželenega zaključka, bi bili velesili osi Rim-Berlin pripravljene poseči v spor, da ga rešita s svojo avtoriteto na razsodiščni osnovi. Temu pa sta se hoteli, če le moreče, izogniti, ker poglata obe na sodelovanje z Rumunijo enako važnost kakor na sodelovanje z Madžarsko ali Bolgarijo, dočim ne bi nobena arbitražna rešitev, pa naj bi bila še tako objektivno pravična, mogla subjektivno vseh zadovoljiti.

Tako so Rumuni po nasvetih iz Berlina in Rima, ki sta v istem duhu tudi Madžare in Bolgare napotila na pot sporazuma z Rumuni, dali pobudo za pogajanja v Craiovi z Bolgari ter v Turnu Severinu z Madžari. Tako prvi kakor drugi razgovori so bili poprej pripravljeni po diplomatski poti. Toda medtem ko je bilo načelno soglasje z Bolgari doseženo še pred samim sestankom obeh delegacij v Craiovi, ki sta potem tu začeli in nadaljevali svoje razgovore v prijateljskem ozračju, tako da je v kratkem pričakovati popolno soglasje tudi v podrobnostih, so se pogajanja v Turnu Severinu omejevala na zelo kratke razgovore obeh delegacij, pri katerih ni bil dosežen niti načelni sporazum, tako da končno v soboto prejšnjega tedna ni nikogar presenetila vest, da so se pogajanja razbila. Ostala je le še skromna nada, da se bodo mogla nadaljevati morda v kakem madžarskem kraju, v kolikor bi — po madžarskem tožilačenju — Rumunija dala za to novo pobudo.

Nesoglasje med Rumuni in Bolgari je bilo že od vsega začetka načelnega značaja. Vsi razgovori v Turnu Severinu so se namreč nanašali samo na iskanje osnove za pogajanja. Madžari so od vsega začetka postavili svoje vprašanje kot teritorialno vprašanje, to se pravi, zahtevali so jasen odgovor rumunske vlade glede svojega predloga o spremembi madžarsko-rumunske meje, o čemer naj bi se obe delegaciji najprej sporazumeli. Rumuni pa so takšno osnovo pogajanj od vsega za-

Ribbentrop in Ciano na Dunaju

Sestanek nemškega, italijanskega, rumunskega in madžarskega zunanjega ministra

Nemško-italijanska razsodba v rumunsko-madžarskem sporu samo v primeru, ako se Madžarska in Rumunija ne bi mogli sporazumeti

Berlin, 28. avg. j. (DNB) Zunanji minister von Ribbentrop in italijanski zunanji minister grof Ciano sta sporazumno povabila madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja in rumunskega zunanjega ministra Manoilescu k sestanku na Dunaj, kjer bodo razpravljali o vprašanjih, ki interesirajo vse štiri države. Konferenca na Dunaju se bo pričela jutri zjutraj. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je že odpotoval na Dunaj, italijanski zunanji minister grof Ciano pa je danes zjutraj z letalom zapustil Rim. V njegovem spremstvu sta tudi nemški poslanik in Rimu von Mackensen in opolnomočeni minister Vitetti. Razgovorom na Dunaju bodo prisostvovali tudi italijanski in nemški poslaniki v Budimpešti in Bukarešti. Madžarski zunanji minister grof Csaky in rumunski zunanji minister Manoilescu sta tudi že danes zjutraj odpotovala na Dunaj.

Posveti pri Hitlerju v Obersalzbergu

Berlin, 28. avg. br. (Stefani.) Grof Ciano se je najprej ustavil v Solnogradu, dokoder je rabil pičle tri ure. Prispel je na solnograško letališče še pred določeno uro in je zato njegovo letalo še nekaj časa krožilo nad Alpami in solnograško kotlino. Spotoma se je dvignilo do 5000 m visoko nad Alpe. Ta čas sta Ciano in Mackensen proučevala gradivo, ki ga je Ciano vzel s seboj iz Rima in se je nanašalo na transilvanski problem.

Točno opoldne je letalo pristalo na solnograškem letališču, kjer so Ciano, ki je prvi izstopil iz letala, pozdravili zunanji minister Ribbentrop, šef tiskovnega urada zunanjega ministrstva Schmidt, italijanski poslanik Alfieri in druge osebnosti. Sestanek obeh ministrov je bil zelo pristrčen. Ko sta skupno pregledala častno četo, ki je bila razvrščena na letališču, sta se z vsem svojim spremstvom odpeljala v vilo Berghof na Obersalzbergu, kjer ju je že pričakoval Hitler. Ob 14. je Hitler priredil Cianu intimno kosilo, ki so se ga udeležili poleg vseh treh državnikov tudi poslanika Alfieri in Mackensen, maršal Keitel in šef državnega tiskovnega urada dr. Dietrich. Po kosilu so imeli daljši razgovor o vseh problemih jugovzhodne Evrope, posebno pa o transilvanskem vprašanju.

Kmalu po 16. uri sta se Ciano in Ribbentrop s svojim spremstvom odpeljala nazaj v Solnograd, kjer ju je že čakalo veliko posebno letalo, s katerim sta takoj nadaljevala svojo pot na Dunaj. Pičlo uro pozneje sta prispela na Dunaj, kjer sta imela nocoj še daljše posvetovanje o konferenci, ki se bo pričela jutri opoldne.

Berlin, 28. avg. s. (Col. B. C.) Današnji razgovor med nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano je veljal določiti osnov za predloge, ki jih bosta oba ministra jutri stavila na Dunaju Madžarom in Rumunom glede ureditve spora za Transilvanijo. Nemčija in Italija nameravata staviti te predloge jutri skupno ter smatrata, da jih Madžarska in Rumunija v interesu ohranitve miru morata sprejeti.

Za primer, da bi Rumunija in Madžarska te predloge odklonili, izjavlja-

četka odbijali, češ da vprašanje Transilvanije ni in ne more biti teritorialno vprašanje, temveč izrazito etnografsko ali narodnostno vprašanje, ki ga je mogoče pravično rešiti le na osnovi načelnega sporazuma o zamenjavi prebivalstva, ki je v tej deželi močno med seboj pomešano. S prepustitvijo Transilvanije bi prišli sicer v Rumuniji živeti Madžari v svojo narodno državo, toda z njimi tudi ogromno število Rumunov. Rumunsko prebivalstvo tega namreč ponekod tik do madžarske meje, medtem ko so Madžari marsikje daleč v notranjosti Rumunije brez neposrednega stika z Madžari na Madžarskem. Rumunska teza zahteva od Madžarov, da se izjasnijo tudi glede zamenjave onih Rumunov, ki žive v sedanjih mejah Madžarske in ki jih je po madžarski statistiki 16.000. Spor je torej bil skratka v tem, ali naj se najprej potegne meja, ali pa naj se najprej izvrši takšna zamenjava prebivalstva, da bi šele to omogočilo pravo zarisanje novih mej. Madžari v svojih začetnih zahtevah niso popustili, v Rumuniji sami pa je odpor proti njim narasel celo v krogih Zeisne garde, ki je sicer kazala popolno usmerjenost na

jo v dobro poučenih krogih, da sta odločeni Nemčija in Italija obema diktirati prisilno ureditev transilvanskega spora.

Dunaj, 28. avg. AA. (DNB.) Ribbentrop in grof Ciano sta prispela danes popoldne z letalom na Dunaj.

Csaky in Manoilescu na poti na Dunaj

Budimpešta, 28. avgusta. AA. (MTI) Izdano je bilo naslednje sporočilo:

Odzivajoč se povabilu nemške in italijanske vlade, je madžarski zunanji minister grof Csaky odpotoval danes opoldne na Dunaj, kjer bo vodil razgovore z nemškim zunanjim ministrom v. Ribbentropom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano o madžarsko-rumunskem vprašanju. Razgovori se bodo začeli v četrtek dopoldne. Madžarskega zunanjega ministra bo spremljalo več strokovnjakov. Razgovorov se bo udeležil kot opazovalec tudi madžarski ministrski predsednik grof Teleki.

Bukarešta, 28. avg. br. (Stefani.) Ob 16.30 je potoval s posebnim vlakom iz Bukarešte na Dunaj zunanji minister Manoilescu. V njegovem spremstvu so bivišni ministri Valerijan Pop, vodja rumunske delegacije v Turn Severinu, general Dragalina in vsi strokovnjaki, ki so doslej sodelovali pri pogajanjih z Madžari. Z istim

vlakom je potoval tudi poslaniški svetnik madžarskega poslanstva v Bukarešti.

Budimpešta, 28. avg. s. (Col. B. C.) Angleška delegacija Exchange Telegraph javlja, da so nemški in italijanski poslaniki v Budimpešti in Bukarešti pred svojim odhodom v Berlin oziroma Rim označili sedanj položaj zaradi napetosti med Rumunijo in Madžarsko kot nevzdržen. Zaradi tega je intervencija osnih velesil postala neobhodno potrebna.

Rim o namenih konference

Rim, 28. avg. i. (TOP.) V pooblaščenih rimskih krogih izjavljajo, da je smatrati posvetovanja, ki se prično jutri na Dunaju, kot izraz dobre volje Italije in Nemčije, da se vprašanje madžarske narodne manjšine v Transilvaniji čimprej uredi na vsestransko zadovoljiv način. Državi osi sta si ves čas, odkar je to vprašanje aktualno, prizadevali, da se doseže direktni sporazum o tem neposrednih razgovorov med Madžarsko in Rumunijo. In sicer z dvojnimi nameni: da se ohrani mir v balkanskem prostoru in da se doseže sporazum na bazi pravičnosti ter svobodnega pristanka obeh prizadetih strank.

Ko je prišlo do direktnih razgovorov med zastopstvi Madžarske in Rumunije sta imeli državni osi razumljivo željo, da bi čimprej prišlo do končnega rezultata. Toda navzile te želji ni bil z italijanske niti z nemške strani za časa direktnih raz-

govorov izvajal nikakršen pritisk in to niti s strani vlad v Rimu in Berlinu. niti ne s strani tiska. Nemčija in Italija, ki sta imela politični dogodki najnovejšega časa naložili politično odgovornost evropskega obsega, seveda sedaj, ko so ta pogajanja zastala, ne moreta niti stati ob strani, niti ne dopustiti, da bi sovražnik poskušal zlorabiti nastali položaj.

Dunajski konferenca je ponoven dokaz dobre volje držav osi, da se poslužita namram prizadetima strankama svojega prijateljskega nospesniškega vpliva, da bi se sporazum olajšal.

Nemški komentar

Berlin, 28. avg. AA. (DNB) O prillid poročila, da se bosta na Dunaju sestala nemški zunanji minister v. Ribbentrop in zunanji minister grof Ciano in da sta na ta sestanek poklicana tudi zunanja ministra Madžarske in Rumunije, izjavljajo v berlinskih političnih krogih, da dopušta to dejstvo mnenje, da bodo na sestanku govorili o neurejenih vprašanjih med Madžarsko in Rumunijo. O prilliki sestankov v Solnogradu s predstavniki držav jugovzhodne Evrope sta velesili osi poudarili potrebo, da se teritorialna in narodna vprašanja, ki obstoje med Madžarsko, Bolgarijo in Rumunijo, uredijo na temelju pravičnosti, da bo dokončno utrjen mir v tem delu Evrope. Kakor je znano, pravijo dalje v Berlinu, so rumunsko-bolgarska pogajanja dobro potekala, medtem ko je med Madžarsko in Rumunijo prišlo do preloma.

INCIDENTI OB RUMUNSKIH MEJAH

Po vesteh, ki pa uradno še niso potrjene, so se v zadnjih dneh pri-
petili resni spopadi zlasti na sovjetsko-rumunski meji

Budimpešta, 28. avg. br. (U. P.) Informacije, ki prihajajo iz Rumunije, kažejo, da so se borbe na rusko-rumunski, kakor tudi na madžarsko-rumunski meji v pretekli noči nadaljevale. Rumunji so svoje čete na obeh mejah umaknili za nekaj kilometrov nazaj. Oblasti so odredile evakuacijo prebivalstva z rumunskega obmejnega ozemlja na zapadu in na vzhodu. Pri sovjetskem poslanstvu v Bukarešti se je izvedelo, da je bilo v dosedanjih spopadih na besarabsko-moldavski meji, ki trajajo že od sobote popoldne, okrog 500 mrtvih, po rumunskih informacijah pa le 50.

Incidenti na rumunsko-ruski meji so se pričeli v soboto popoldne v bližini Herte v severni Moldaviji in so se nato s krajšimi presledki ponavljali vse do večera. Večerašnji dan je potekel mirno. Kazalo je že, da bo napetost popustila in se incidenti ne bodo več ponovili, v pretekli noči pa so se obmejne borbe znova razvzele. Rumunji zatrjujejo, da so Rusi prekorčili mejo, Rusi pa vale krivdo na Rumune. V spopadih naj bi bilo sestreljeno tudi eno rumunsko letalo. Še bolj senzacionalna pa je vest, da so skušali oddelki ruskih letal prodreti nad Bukarešto, a da so jih rumunski lovci pregnali. Poslednje vesti iz Bukarešte kažejo, da je odredilo rumunsko vrhovno poveljstvo, da se v vsej naglici še bolj utrdi rumunska druga obrambna črta vzdolž Pruta.

Skoraj istočasno so se pričeli tudi incidenti na rumunsko-madžarski meji. Prišlo je ponovno do spopadov med obmejnimi stražami. Večeraš so Rumuni vdrlj čez mejo in prisilili madžarske straže k umiku. Nekaj ur pozneje so Madžari, ki so bili med tem ojačeni, prešli v protinapad, poglali Rumune nazaj čez mejo in prodrli na drugo stran. Večeraš popoldne je bil pri Debrečinu, 30 km daleč od rumunske meje, sestreljen madžarski bombnik, ki ga je napadel neki rumunski bombnik povsem nenadoma.

os Rim-Berlin. Obe stranki sta pri tem gotovo računali z željo Nemčije in Italije, da do obračuna z orožjem ne sme priti. To je bilo merilo maksimuma madžarskih zahtev na eni ter maksimuma rumunskih koncesij na drugi strani. S tega vidika je tudi razumljiv interes Rumunije, da se doseže poprejši sporazum z Bolgarijo zaradi ojačenja lastnega položaja nasproti Madžarski.

V tem položaju so preostajale samo še tri možnosti izhoda iz zagate: ali oborožen konflikt, ali odgovditev vsega spora na čas po vojni, ali končno razsodba velesil osi Rim-Berlin. Prva možnost bi bila v nasprotju z željami Nemčije in Italije. Verjetno je zato, da so prav vojaške priprave na obeh straneh pospešile dozoritev tretje možnosti (razsodbe velesil osi), v kolikor se zdi tudi druga možnost (odgovditev) malo priporočljiva spričo občutljivosti madžarskih revizionistov, ki bi se po takšni rešitvi gotovo čutili prikrajšane. Tako se je torej zdel kot trenutno najboljši izhod iz zagate poskus neposrednih razgovorov s posredovanjem Nemčije in Italije, kar je dovedlo do sklicanja dunajskega sestanka na nemško pobudo. Ali bo dunajski sestanek po-

menil že tudi neposredno razsodbo velesil osi, je danes še težko reči, ker bi se nemški in italijanski zastopnik utegnili omejiti tudi samo na ponovne nasvete, ki naj bi omogočili zopetna neposredna pogajanja med Rumuni in Madžari na novi osnovi. Vsekakor pa v interesu Berlina in Rima ni, da bi se nasprotje med Bukarešto in Budimpešto zaostri, pogajanja v Craiovi z Bolgari pa dovedla do ugodne rešitve brez istočasne rešitve madžarskih zahtev.

Že spričo povezanosti vseh teh vprašanj s celotnim položajem na evropskem jugovzhodu ter z nadaljevanjem vojne je verjetno, da se dunajski razgovori — zlasti oni med nemškim in italijanskim zunanjim ministrom — ne bodo omejili samo na te posebne probleme, temveč bodo zajeli vso problematiko Balkana v smislu italijansko-nemških teženj po ohranitvi miru v tem predelu Evrope ter s tem v zvezi tudi vso pereto vojno problematiko, ki trenutno zanima obe velesili osi pri zasledovanju njihovih vojnih ciljev. Tako utegnejo pomeniti dunajski razgovori važen preokret v mednarodnem razvoju sploh.

Moskva, 28. avgusta. s. (Ass Press) Na merodajnih ruskih mestih se snc zanikali, da bi karkoli vedeli o rusko-rumunskih obmejnih incidentih.

Zo ruskih divizij na rumunski meji?

Budimpešta, 28. avg. s. (Reuter.) Po informacijah z rumunske meje je sedaj v Bukovini in Besarabiji koncentriranih približno 20 ruskih divizij. Tu se boje, da bi mogla Rusija deistvo, da so Rumuni skoro vse svoje vojaštvo z ruske meje poslali v Transilvanijo, izrabit za novo ekspanzijo na Balkan.

Rumuni ojačujejo obmejne posadke

Bukarešta, 28. avg. br. (CBC) Po informacijah agencije United Press je rumunski generalni štab pričel pošiljati sveže čete na rusko-rumunsko mejo, ker je med sedaj tam stacioniranim vojaštvom opaziti znake demoralizacije. V poslednjih dveh ruskih nočnih napadih na rumunske obmejne postojanke, se je izkazalo, da Ruse podpira tudi lokalno kmetno prebivalstvo.

Demanti o zbiranju nemških čet

Budimpešta, 28. avgusta. br. (CBC) Po informacijah agencije United Press so danes na Dunaju in v Berlinu odločno demantirali vesti, ki so se razširile v tujini in po katerih naj bi bili Nemci koncentrirali 100 divizij vojaštva v jugovzhodni Nemčiji, ter še posebej na madžarski meji, ki naj bi bile pripravljene za intervencijo v Podunavju.

Razgovori z Bolgari

Bukarešta, 28. avg. AA. (DNB.) Večeraš so se v Craiovi nadaljevali bolgarsko-rumunski razgovori. Pretresali so pravna in finančna vprašanja.

Sofija, 28. avg. AA. (DNB.) Izvedelo se je, da bo Bolgarija začela zasedati južno Dobrudžo šele v začetku mesca oktobra. Vesti, ki trdijo, da bo Bolgarija v koraka-

Nadaljevanje na II. str.

OD 31. AVGUSTA
DO 9. SEPTEMBRA

Ljubljanski velesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov

Posebne razstave: Pohištvo. Mala obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. Zaščita pred napadi iz zraka. Zobna tehnika. Nasa vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtina. Perutnina, kunc, golobi. Likovna umetnost.

Zabavišče. — Toti teater. Tekma harmonikarjev S. IX. Zbranje daril za obiskovalce.

Polevna vozilna na železnici in parnikih. Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2,-.

la v Dobruđu že v začetku septembra, sicer niso potrjene, vendar pa tudi ta možnost ni izključena.

Sofija, 28. avg. j. (DNB.) V merodajnih bolgarskih krogih naglašajo, da so neosnovane vesti, češ da je bolgarska vlada odredila svoji armadi, naj že v prvih dneh septembra vkoraka v južno Dobruđu. Bolgarska vojska bo zasedla Dobruđu šele začetek oktobra, ni pa izključeno, da bo bolgarska vlada sporazumno z Rumunijo s posebnim aktom na simbolni način izrazila, da se je Dobruđa vrnila pod bolgarsko oblast.

Napadeno rumunsko letališče

Bukarešta 28. avg. s. (Ass. Press.) Uradno rumunsko poročilo javlja, da je madžarski bombnik z bombami in strojnimi ognjem napadel rumunsko vojaško letališče v Satu Maru v Transilvaniji. Protiletalsko topništvo je madžarsko letalo sestrelilo. Komunikacije ugotovljajo tudi ponovne kršitve rumunskega ozemlja s strani madžarskih letal.

Odkritje v Giurgiu

Bukarešta, 28. avg. j. (DNB.) V dunavskem pristanišču Giurgiu je prišlo do senzacionalnega odkritja, ki do kraja pojasnjuje svoječasno angleško akcijo, s katero naj bi se onemogočil ladijski promet po Dunavu. Kakor je znano, so jeseni poskušali Angleži s pomočjo orožja in eksplozivnega materiala, ki so ga vthotapili v Rumunijo, razstreliti dunavsko tesen v železnih vratih, tako da je ladje in vlačilci ne bi mogli več pasirati. Zarota je bila tedaj pravčasno odkrita in so bili prizadeti angleški častniki, inženjerji in mornarji izgnani iz Rumunije. V pristanišču Giurgiu so zdaj našli na nekem mestu v blatu zarit zaboj, v katerem so našli razno orodje, orožje ter vse osebne izkazne osebe, ki so bile udeležene pri nameravanem atentatu.

Rumunski petrolej za Turčijo in Grčijo

Bukarešta, 28. avg. s. (Reuter.) Angleške petrolejske družbe v Rumuniji, ki so se

daj popolnoma pod uradno kontrolo, izvažajo še vedno petrolej tudi v Turčijo in Grčijo. Nemčija namreč zaradi transportnih težav še ne more prevzeti vse rumunske produkcije petroleja.

Italijansko-grška napetost popustila

London, 28. avgusta. br. (Ass. Press.) Napetost med Italijo in Grčijo je sedaj popustila. Niti iz Grčije, niti iz Albanije ni vesti o kakih novih incidentih ali vznemirljivih dogodkih. Politični krogi sodijo, da se je to zgodilo zaradi dogodkov v Podunavju, ki so priklenili nase, če se izvzamejo vojaške operacije na zapadu in v Sredozemlju, vso pozornost osi veseli.

Bukarešta, 28. avgusta. j. (Rador.) Rumunski tisk se obsežno bavi s podpisom novega trgovskega dogovora med Rumunijo in Italijo. Listi naglašajo poleg gospodarskih koristi, ki jih bo novi dogovor prinesel obema državam, tudi prisrčen in spravljivi duh, ki je vladal ves čas pogajanj med obema delegacijama.

Vojna v Sredozemlju

Italijanski letalci zopet napadli Haifo, angleški pa so metali bombe v Piemontu in Lombardiji

Rim, 28. avg. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi 82. službeno vojno poročilo, ki pravi: Skupine naših bombnikov so včeraj podnevi močno bombardirale petrolejski center Haifo. Zadeti sta bili železniško postopje in nova rafinerija. Povsod so izbruhnili veliki požari. Vsa letala so se neškodovano vrnila v svoja oporišča.

V Severni Afriki so sovražna letala v večji skupini napadla Derno. Zadeta je bila nekaj manjša ladja, natovorjena z lesom. V ostalem je bila povzročena le majhna škoda. Dva civilista sta bila ubita, pet jih je bilo ranjenih.

V Vzhodni Afriki so sovražna letala napadla Harar, kjer je bila zadeta vojaška bolnišnica za domačine, dalje Desie, kjer je bil zadet italijanski lazaret. Skupno je bilo 8 ljudi ubitih in okrog 20 ranjenih. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno. V Masaui so sovražne bombe zadele kaznilišče. Deset kaznjencev je bilo ubitih.

Sovražna letala so v pretekli noči znova preko švice vdrli v Piemont in Lombardijo. Ker je letalska in protiletalska obramba uspešno intervenirala, so angleška letala utegnla odvračati nekatere zažgalnih bomb v bližini Michelina v turinski pokrajini, kjer je nastal požar na nekem kmečkem posestvu.

Letalski napad na angleško križarko

Tripolis, 28. avg. j. (Stefani) Kakor poroča posebni dopisnik agencije Stefani, je neko italijansko torpedno letalo v Sredozemskem morju uspešno napadlo neko angleško križarko. Italijansko letalo je proti križarki sestrelilo torpedo, ki je križarko zadel in jo težko poškodoval. Italijanski letalci so lahko še videli, kako se je s križarke dvignil orjaški ognjen stebel, nato pa se je križarka, zavita v oblake črnega dima, nagnila na stran in se ustavila.

Obstreljevanje Port Saïda in Aleksandrije

Kairo, 28. avg. s. (Col. B. C.) Poveljstvo angleške vojnega brodogradništva v Sredozemlju javlja, da so davi italijanski bombniki zopet napadli luko v Aleksandriji, poleg tega pa prvič tudi Port Saïd. Uradni komunikacije pravi, da nista napada povzročila niti škode, niti žrtve.

Napad na Fiatove tvornice v Turinu

Rim, 28. avgusta. AA. (Stefani) V odgovor na vesti, ki jih je včeraj London razširjal o namišljenih uspehih angleških letalcev pri bombardiranju Fiatovih tvornic izjavljajo v Rimu, da je bil zadet samo en objekt Fiatovih tvornic, a niti ta ni bil

resno poškodovan. Podjetje Fiat predstavlja kot celota pravo mesto, katerega najvažnejši deli so bili že davno zavarovani proti bombardiranjem iz zraka. Tako so se v Londonu torej zmotili, ko so hoteli s tem vzporediti stalne poraze, ki jih je Anglija pretrpela od začetka vojne pa do najnovejšega poraza v Somaliji. Poleg tega angleška uradna poročila nikoli ne poročajo o onih tovarnah, ki jih nemška letala ob svojih vsakodnevnih poletih poškodujejo.

Angleži ne mislijo zasesti Azorov

London, 28. avg. j. (Reuter) V angleških službenih krogih odločno zanikajo italijanske vesti, češ da pripravlja Anglija okupacijo Azorskih otokov. V merodajnih krogih označujejo te vesti kot slepo posnemanje nemške metode, ki je slično zatrdila tudi za Norveško, Belgijo in Holandsko. Namen teh vesti je povsem prozoren: skaliti dobre odnose, ki obstoje med Veliko Britanijo in Portugalsko. To prizadevanje pa ne bo rodilo uspeha.

Gibraltarski guverner v Algecirasu

London, 28. avg. s. (Reuter) Vojaske guverner Gibraltarja je danes dopoldne v spremstvu poveljnika angleškega vojnega brodogradništva vrnil obisk španskemu vojaškemu guvernerju v Algecirasu. Španske baterije so sprejele angleško zastopstvo s 17 pozdravnimi topovskimi strelji. Pri svečanem sprejemu so bile izmenjane zdravice na čast angleškega kralja in generala Franca.

Čadska kolonija na strani Anglije

London, 28. avg. s. (Reuter.) V govoru po radiu je sporočil smoti francoski general De Gaulle, da se je francoska kolonija Čad v Afriki priključila francoskemu narodnemu odboru v Londonu.

V posebnem pismu je nato sporočil min. predsednik Churchill generalu De Gaulleu, da bo nudila angleška vlada Čadu, kakor tudi vsem drugim francoskim kolonijam, ki bi se pridružile francoskemu narodnemu odboru, vso gospodarsko pomoč, dokler ne bo sestavljena francoska vlada, ki bi lahko sama skrbela za svobodno kolonije.

V angleških merodajnih krogih pripisujejo pristopu Čada na angleško stran velik pomen, ker vzpostavlja ta kolonija sedaj nepretrgano zvezo med angleškimi kolonijami v zapadni Afriki ter Sudanom v vzhodni Afriki.

BORBA ZA PREMOČ V ZRAKU MED ANGLIJO IN NEMČIJO

Tudi v torek ponoči in včeraj vs dan so bili nad Anglijo hudi spopadi med nemškimi bombniki in angleškimi lovci

London, 28. avg. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja, da je sovražna letalska aktivnost nad Anglijo danes zjutraj obstojala v glavnem iz dveh poskusov nemških letalskih formacij, da bi prodrele skozi protiletalske obrambne postojanke ob ustju Temze in v Kentu. V obeh primerih so angleška lovska letala takoj intervenirala ter razpršila nemški letalski formacij.

Do poldneva je bilo nad Anglijo sestreljenih 6 nemških letal.

Popoldne so se nemški letalski napadi ponovili v dokaj velikem obsegu. Okoli 30 bombnikov, ki jih je spremljalo več lovskih letal, je napadlo dve mesti v južnovzhodni Angliji. Na eno izmed njih je bilo vrženih 6 bomb, ki so porušile 9 gostlin, več privatnih hiš in trgovin. Pri napadu je bila ranjena ena sama oseba. V drugem mestu je bilo poškodovanih več stanovanjskih hiš.

Nemška letala so napadla tudi neko mesto v notranjosti. Tri ženske so bile pri napadu ranjene. V plinskih napeljavah je bilo povzročenih več požarov.

Pri letalskih napadih preteklo noč sta bila med drugim ubita v južnovzhodni Angliji dva otroka. V severovzhodni Angliji so drobci bombe ubili neko žensko.

V srednji Angliji so vrgla nemška letala več sto zažgalnih bomb, ki pa so povzročile le manjše požare.

Presenetljivo je, da so nemška letala ponoči skozi več ur ponovno bombardirala neko podeželsko hišo v južnovzhodni Angliji. Končno so bombe hišo porušile do tal, ne da bi bilo pri tem človeških žrtev. Hiša ni imela nobenega vojaškega pomena.

London, 28. avgusta. s. (Reuter.) Po uradnih podatkih je bilo danes do 19. nad Anglijo sestreljenih najmanj 15 nemških letal. Uradno poročilo pravi, da je bila nemška letalska aktivnost popoldne zelo znatna nad Kentom in nad ustjem Temze. Nemška letala so izvedla napade večjega obsega, katerih podrobnosti pa še niso znane.

Poročila novinarskih agencij javljajo, da je bilo danes samo zgodaj zvečer sestreljenih 7 nemških letal v letalskih bitkah nad Anglijo.

Pozno popoldne je 21 nemških bombnikov preletelo v višini nad 3000 m v spremstvu lovskih letal neko mesto ob južnovzhodni obali. (Po ameriških poročilih je bilo to mesto Folkestone Op. ur.) Angleška lovska letala so takoj intervenirala. Eno nemško lovsko letalo tipa Messerschmitt je bilo izven mesta sestreljeno. Pilot je skočil s padalom, ki pa se ni odprlo, tako da se je odbil. Neki nemški bombnik in lovska letala sta bila sestreljena v razdalji dveh milj nad Kanalom.

Zgodaj popoldne so nemška letala v več zaporednih skupinah, ki so štele po 40 do 50 letal, napadla neko mesto ob južnovzhodni obali. (Po ameriških poročilih najbrže Dover Op. ur.) Najmanj eno izmed napadajočih nemških letal je bilo sestreljeno. Angleški motorni reševalni čoln je šel reševati nemške letalce na morje.

Trem angleškim lovskim letalom se je posrečilo sestreliti en nemški hidroplan.

London, 28. avgusta. s. (Ass. Press.) Obe večji skupini nemških letal, ki sta danes zjutraj preleteli angleško obalo, sta se menda skušali približati Londonu. Obe skupini sta bili odbiti že nad prvimi londonskimi obrambnimi pasom.

London, 28. avg. s. (Reuter.) Letalsko in notranje ministrstvo sta objavili nočni naslednji komunikacije: Veliko število sovražnih letal je popoldne zopet poskusilo prodreti skozi naše obrambne postojanke. Vrženo je bilo manjše število bomb na neko mesto ob ustju Temze, kjer je bilo povzročeno nekaj škode in manjše število človeških žrtev.

Poročila, ki jih je prejelo letalsko ministrstvo do 20. javljajo, da je bilo tekom dneva sestreljenih nad Anglijo 24 sovražnih letal, 12 angleških letal je bilo v bitkah izgubljenih, vendar so se 4 piloti rešili.

Bitka nad Temzo

London, 28. avg. j. (Reuter) Tudi v noči od torka na sredo je nemško letalstvo izvedlo množične napade na južne dele Anglije, vključno z londonskega okolice in samega londonskega mesta. Nemška letala so na več krajih metala bombe, vendar so bila končno povsod zavrnjena odnosno razkropljena od angleške protiletalske obrambe.

V zgodnjih jutranjih urah pa je nemško letalstvo ponovno priletelo nad angleško obalo. Razvili so se ljuti spopadi z angleškim lovskim letalstvom, ki je sovražnika zavrnilo ter mu prizadejalo velike izgube. Nemško letalstvo je zjutraj napadlo v dveh velikih skupinah. Prva je prodrla proti raznim točkam na jugovzhodni obali grofije Kent, druga skupina, ki je bila po številu dokaj močnejša

od prve, pa se je kratko za tem pojavila nad severovzhodno obalo Kenta. Obe skupinami se je posrečilo prodreti prvi obrambni pas na obali ter prileteti globlje v zaledje. Tam so nemška letala ponovno naletela na močan odpor angleških lovcev, ki so jih po silovitih zračnih borbi slednjič zavrnila preko izliva Temze nazaj nad morje, kjer so jih z velikimi izgubami razpršila. Zračna bitka je trajala približno pol ure. Nemške izgube še niso točno znane. Neslužbeno se zatrjuje, da so z obale opazovali nemško letalo tipa Messerschmitt, ki je naglo izgubljalo na višini ter dva nemška letalca, ki sta s padali odskočila z nekega drugega nemškega letala, ki je bilo očitno hudo poškodovano.

V nočnih napadih je bil kratko pred poldnevo sestreljen v morje en nemški bombnik, v jugovzhodni Angliji pa se je eno letalo tipa Messerschmitt zrušilo na neki vrt, eno pa je padlo v morje v bližini obale Walesa. V nekem mestu jugovzhodne Anglije je po nočnem napadu izbruhnil močan požar, ki pa so ga gasilci kmalu ugasili.

Angleški napadi na vojaške objekte

London, 28. avg. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so preteklo noč angleški bombniki napadli zopet vrsto vojaških objektov v Nemčiji, Italiji in zasedeni Franciji. Vsa angleška letala, razen enega, so se vrnila s teh poletov.

V Nemčiji so veljali napadi predvsem dokom v Klelu in Wilhelmshavenu, nadalje Messerschmittovim tovarnam v Augsburgu, bencinskim skladiščem pri Mannheimu, tovarnam pri Frankfurtu ter letališčem.

V Italiji sta bili zopet napadeni tovarni Fiat v Turinu in Magnito Marelli v Sesto San Giovanni pri Milanu. Napade je zopet oviralo slabo vreme. Zlasti na povratnem poletu so ovirale letala goste plasti ledu na krilih. Eno letalo se je moralo vrniti, ne da bi odvrlo svoje bombe. Pri Milanu so oblaki ovirali, da bi letala ugotovila točni obseg povzročenih škod. Kljub temu je bilo ugotovljeno, da je več težkih bomb zadelo svoje cilje.

V Franciji so bombardirala angleška letala bencinske zaloge pri Bordeauxu, v Cherbourgu in pri Brestu.

Hude poškodbe v Portsmouthu

Lizbona, 28. avg. j. (A. R.) Po vesteh, ki jih je moglo dobiti iz Londona, je razdejanje, ki so ga povzročili nemški letalski napadi zadnje dni v nekaterih lukah jugovzhodne in južne Anglije, dosti večje, kakor pa je to moglo sklepati po angleških uradnih poročilih. Zlasti hudo je bila prizadeta angleška vojna luka Portsmouth, od katere je po zatrdjevanju nekaterih oči-

videcev ostala le še groblja kadečih se ruševin. Zlasti pritaniske naprave so bile tako hudo prizadejane, da ne morejo več služiti svojemu namenu in je promet v pristanišču, ki je bil zadnje tedne itak že malenkosten, sedaj skoraj popolnoma onemogočen.

Nova nemška taktika

London, 28. avg. s. (C. Z.) Sedaj je postalo očitno, da so Nemci spremenili svoje načrte glede letalskih napadov na Anglijo. Doslej so Nemci izvajali bombne napade skoraj izključno podnevi, ker so ti dopuščali večjo natančnost. Toda velike izgube, ki so jih nemškemu letalstvu prizadejala angleška lovska letala, so očitno povzročile, da so v najnovejšem času pričeli Nemci izvajati svoje napade v večjem obsegu ponoči. Znano pa je, da razpolagajo Nemci s primeroma malim številom pilotov, ki so izvežbani za nočne polete. Poleg tega je ponoči težko najti cilj in tako je škoda, ki jo povzroče nočni napadi, večja za civilno imetje in življenje, kakor pa za vojaške objekte.

Potopljena angleška podmornica

London, 28. avg. AA. (Reuter) Angleška admiraliteta javlja: Admiraliteta z obžalovanjem poroča, da se podmornica »Spearfish« v odrejenem času ni vrnila v svoje oporišče in jo je zato smatrati za izgubljeno.

Podmornica »Spearfish«, ki je imela 670 ton, je pripadala razredu »Shark« in je bila oborožena s sedmimi metalci torpedov, enim trilateralim topom in eno strojico. Posadka je obstojala iz 40 moških. Podmornica se je enkrat posrečilo vrniti se v svoje oporišče, čeprav je bila poškodovana od podmorskih bomb. Aprila je ta podmornica napadla nemško žepno bojno ladjo »Admiral Scheer«.

Anthony Eden naslednik Halifaxa

London, 28. avg. o. (United Press.) Kakor trdijo, bo postal novi minister Anthony Eden naslednik zunanjega ministra lorda Halifaxa. To mnenje vsaj prevladuje v konservativnih političnih krogih, ki mnogo govore o bližnji prenosovi angleške vlade. Razširjeni so tudi glasovi, da bo minister za letalsko proizvodnjo lord Beaverbrook prevzel ministrstvo za informacije. V splošnem pa se vsi politični krogi strinjajo, da je Chamberlain vpliv v vladi in konservativni stranki znatno padel ter da je izključeno, da bi se mogel vrniti v aktivno politiko.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Nemška vojna poročila

Zaradi neugodnega vremena predvsem letalske izvidniške akcije

Berlin, 28. avg. br. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je dopoldne objavilo službeno vojno poročilo, v katerem pravi:

Nemške letalske sile so se včeraj omejile zaradi neugodnega vremena na izvidniške akcije. Na poletih je letalom, ki so bila opremljena z bombami, uspelo bombardirati pristaniške naprave v Gostorpu.

V noči na 28. avgust so večje skupine nemških bombnikov napadle pristaniške naprave in ladjedelnice, tovarne letal in orožja v Angliji in na Škotskem. V Southamptonu, Aberdeenu, Dundeeu, Leetonu in Hullu, posebno pa v tovarnah letal in motorjev v Derbyju in Birminghamu in državni ladjedelnici v Chathamu so veliki požari pričeli o učinku bomb. Letala so še nadalje minirala britanske luke.

Britanska letala so v pretekli noči bombardirala posamezne kraje na nemškem državnem ozemlju. A pri tem niso napravila nikake omevne vredne škode. V Klelu je bilo zadetih in poškodovanih nekaj stanovanjskih hiš. Zaradi discipliniranega zadržanja prebivalstva je bil lažje poškodovan le neki moški.

Sestreljena so bila tri angleška letala, eno izmed njih od mornariške protiletalskega topništva. Eno nemško letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

Neka podmornica je potopila več trgovinskih ladij (28.600 ton), ki so plule v močno zavarovanih konvojih. Na francoski obali Kanala je nemško mornariško topništvo obstreljevalo dve sovražni podmornici. Kakor kaže, sta bili uničeni. Na Indijskem oceanu je nemskim po-

morskim vojnimi silam uspelo potopiti angleško oboroženo trgovsko ladjo »British Commandor« (6901 t.).

V avgustu sestreljenih 1055 angleških letal

Berlin, 28. avg. j. (DNB.) Po informacijah v merodajnih vojaških krogih je bilo v okviru letalskih akcij nad Anglijo v času od 1. do 26. avgusta sestreljenih od nemških letal nad Anglijo odnočno od protiletalskega topništva nad celino v celoti 1055 angleških letal.

Nova nemška odlikovanja

Berlin, 28. avg. AA. (DNB.) Kancelar Hitler je ustanovil poleg križca za vojne zasluge tudi nova odlikovanja istega reda, križ za vojne zasluge viteškega reda in kolajno za vojne zasluge. Križ za vojne zasluge viteškega reda je višji od navadnega križca, ki je izdelan iz srebra in se nosi okrog vratu. Z njim bodo odlikovane vojaške osebe za zasluge, ki znajo imeti vpliv na razvoj vojne. S kolajno za vojne zasluge bodo odlikovane vojne osebe, ki so se izkazale s svojim sodelovanjem pri izvrševanju vojaških nalog.

Zaprte berlinske ulice

Bern, 28. avg. br. (SDA) Od zadnjega angleškega letalskega napada na Berlin je zaprtih več ulic okrog glavnega berlinskega tržišča. Nemške oblasti so objavile, da so tam drobci nemških protiletalskih granat povzročili nekaj škode,

Plavalna liga 1940.

Viktorija : Jadran 64 : 44

Jadrana so dame rešile hujšega poraza — V waterpolu je Viktorija dosegla drugo mesto

— Split, 28. avgusta

V sinočnji plavalni tekmi v ligi med Viktorijo in Jadranom ni nihče pričakoval presenečenj, toda vendar so bile borbe v nekaterih disciplinah zelo lepe in napete. Nekateri izidli so prav dobri, slajen pa je čas, ki ga je dosegla Bearova na 100 m prosto, in sicer 1:12,8, ki je najboljši v njeni dosednji karieri. Da ta znakma ta večer ni bila slučajna, dokazuje, da je v stafeti 4x100 m prosto plavalna na isti prosto celo 1:12,1. Tekmovanje je vodil dr. Šef iz Zagreba, gledalcev pa je bilo okoli 1000.

Tehnični rezultati so bili naslednji:
400 m prosto moški: 1. Boršić (V) 5:16,1, 2. Curtini (V) 5:26, 3. Belotti (J) 5:28,9, 4. Machiedo 6:12,6.
100 m prosto dame: 1. Beara (J) 1:12,8, 2. Krmpotić (V) 1:20, 3. Dunić (V) 1:20,6, 4. Pejković (J) 1:22,9.

100 m hrbtno moški: 1. Vidmar (V) 1:16, 2. Perfeta (J) 1:16,3, 3. Bakašun (J) 1:16,3, 4. Potočnjak (V) 1:17,7.

200 m prsno dame: 1. Boršić (V) 3:25,2, 2. Wimmer (V) 3:41,2, 3. Ivančić (J) 4:08. Jadran je postavil samo eno tekmovalko.

100 m prosto moški: 1. Defilips (V) 1:01,2, 2. Curtini (V) 1:01,8, 3. Dešković (J) 1:08,1, 4. Belotti (J) 1:08,6.

100 m hrbtno dame: 1. Beara (J) 1:28, 2. Wimmer (V) 1:34, 3. Krmpotić (V) 1:42,1, 4. Frančević (J) 1:48,4.

200 m prsno moški: 1. Grkinčić (V) 2:57, 2. Kolar (V) 2:57, 3. Paškeš (J) 3:01,5, 4. Nonweller (J) 3:14,2.

4x100 m prosto dame: 1. Jadran 5:21,3, 2. Viktorija z enakim časom. Najbolj razburjajoča točka večera.

4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 10:12,6, 2. Jadran 11:00,1.

ZAKLJUČNO STANJE TOČK: VIKTORIJA 64, JADRAN 44.

V tekmi v waterpolu je Viktorija zaslu-

ženo, toda nekoliko previsoko zmagała s 4:1.

Liga v številkah

Po splitskem dvoboju je vrstni red klubov (razvrščenih po najboljšem povprečnem rezultatu) v plavanju naslednji:

Ilirija	7	4	3	440	62,85
Jug	8	7	1	490	61,25
Viktorija	6	5	1	336	56,—
Jadran	8	0	8	363	45,37
ZPK	7	2	5	313	44,71

(V tabeli je upoštevana tekma med Jugom in Viktorijo z rezultatom 64:27, kakor je bil dosežen po odstupu plavalcev Viktorije.)

V waterpolu je vrstni red klubov naslednji:

Jug	7	6	0	1	37:8	12
Viktorija	5	4	0	1	24:9	8
Jadran	8	4	0	4	20:24	8
ZPK	7	2	0	5	13:23	4
Ilirija	7	1	0	6	11:41	2

(V tabeli ni upoštevana prekinjena tekma med Jugom in Jadranom, v račun pa je vzeta zdej verifirirana tekma s 5:0 za ZPK v škodo Viktorije.)

Viktorija že v Ljubljani. Sinoči je prislo 18 plavalcev in 6 plavalčic suške Viktorije iz Splita v Ljubljano. Viktorija bo torej nadaljevala tekmovalno v plaval-

ni ligi in v torek 3. septembra nastopila v zadnji tekmi z Ilirijo v njenem kopališču.

Slovenski in hrvatski kolesarji v Beogradu

Beograd, 28. avg. p. Danes so prispeli v Beograd slovenski in hrvats

Seja ministrskega sveta v Zagrebu ob obletnici sporazuma

Pekovski mojstri o enotnem kruhu

Nova uredba je precej pozna, kruh pa bo okusen

Ljubljana, 28. avgusta. Dočakali smo uredbo o uvedbi enotne krušne moke po vsej državi, ki so jo najavljali že dalj časa. Te dni so prejeli peki naredbo banske uprave, s katero se razveljavljajo dne 24. marca t. l. določene cene kruha in bodo peki do uradne določitve cen enotnega kruha prodajali kakor prej, seveda v skladu z zakonskimi predpisi in uredbami o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije. Za praktično izvajanje nove uredbe glede enotnega kruha je določen rok 14 dni.

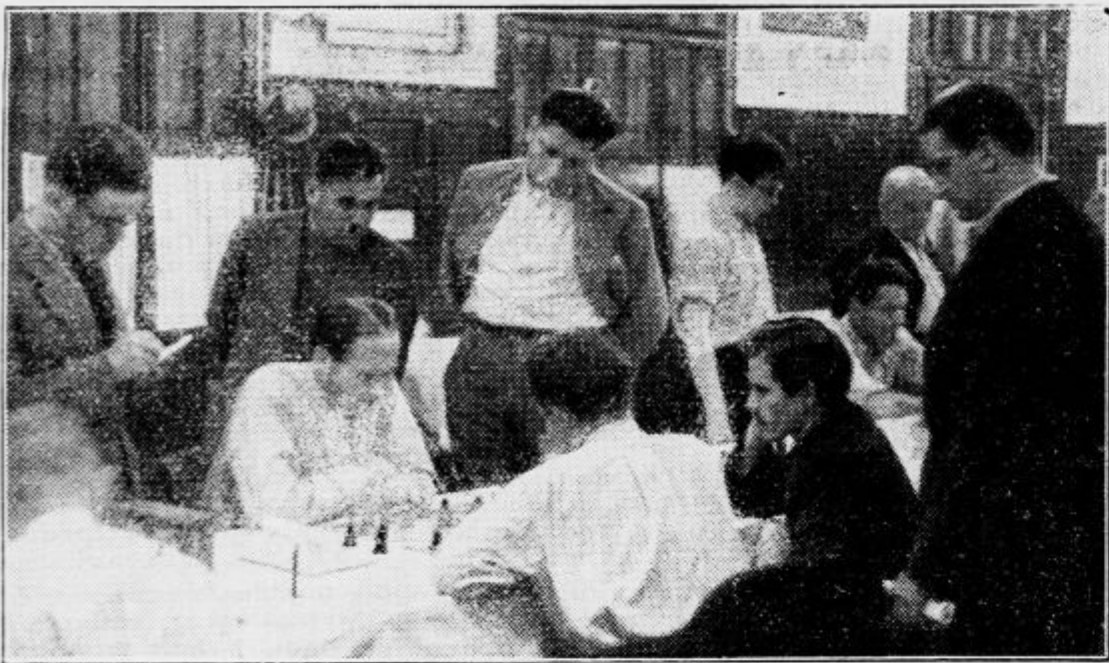
Peki pravijo, da je nova uredba prišla prav za prav precej pozno, kajti letošnja žitna letina je zaradi neugodnih vremenskih prilik slaba in si peki ne bodo mogli napraviti prav nobenih zalog krušne moke, ker bi se vlažna moka prehitro skvarila. Zlagali se bodo pač sproti, kakor jim bo odredeno. Enotni kruh bo podoben današnjemu polbelemu kruhu, samo da bo za kakšna dva odstotka temnejši. Bo pa zelo zadovoljiv in okusen in so neresnične

vse najrazličnejše črnogledne vesti in govornice, ki krožijo med ljudmi o vprašanju kakovosti enotnega kruha. Iz enotne krušne moke bodo skoraj gotovo pekli tudi žemlje, za fino pecivo pa se bo v okviru ob banske uprave dovoljenih količin še naprej uporabljala dosedanja bela moka.

Skraini čas je že, da bi se verdar enkrat temeljito uredile krušne razmere in bi bili peki v zadostni meri oskrbovani s potrebno krušno moko. Kajti dejstvo je, da v Ljubljani nekaterim pekarnam že očitno primanjkuje krušne moke, tako da si jo morajo izposojati v večjih pekarnah. Po mnenju pekov tudi ni prav nič razveseljivo dejstvo, da so si pojedinci priskrbeli večjo količino moke za domače potrebe iz bojazni, da bo čez zimo moka primanjkovala. Pekarski mojstri upajo, da bodo vsi takšni in podobni pojavi, skrbi in težave zaradi zadostne preskrbe s krušno moko prenehali, če se bo nova uredba o enotnem kruhu izvajala res nepristransko in po vseh zakonskih določilih.

Šahovski turnir v Celju je končan

Prvak je mladi Berner, ruski rojak iz Beograda

Obisk na turnirju je bil vedno živahen. V sredini je vodja turnirja Grašar, desno zadaj pa drugi Celjan Šmigovec

Celjski nacionalni šahovski amaterski turnir je končan in so bile v torek po končani igri razdeljene nagrade. Celotni uspeh je naslednji: I. Berner 14 točk (šahovski klub Cigorin, Beograd), prva nagrada 1000 din. II. Lečnik 12 točk, druga nagrada 700 din. III. Šubarič 12½ točke, tretja nagrada 650 din. IV. Sorli 11½ točke, četrta nagrada 500 din. V. Jerman 10½ točke, peta nagrada

450 din. VI. in VII. Šmigovec in Gottlieb 10 točk, sedma nagrada 375 din. VIII. Pavlovič 9½ točk, osma nagrada 300 din. IX. Marek 9 točk, deveta nagrada 250 din. X. Mlinar 8½ točke, XI. Mišura 8. XII. Dražič 7. XIII. in XIV. Popović in Savič 6. XV. Medan 5½, XVI. Zuk 4½, XVII. Majstrovic 4, XVIII. Grašar 2½ točke. Nagrado za nenagrajene, ki so dosegli najboljši uspeh proti nagrajenim, so si delili Mlinar,

Mišura in Medan, ki so dobili vsak po 100 din. Sahisti so napravili danes izlet v Logarsko dolino.

Članstvu ljubljanskih sokolskih društev

Glede na pomembne sokolske nastope, ki jih bodo priredili ljubljanski sokolski društva v Kamniku, Logatcu in Štepanji vasi v nedeljo dne 1. septembra, so sklenila vsa ljubljanska sokolska društva, da se udeležijo teh prireditev z večjimi odposlanstvi in krojih in z zastavami.

V Logatcu pohite ljubljanski Sokol, Sokol II. in Sokol Ljubljana-Vič, v Kamniku Sokol I. Tabor, Sokol III., Ljubljana-Siška in Zg. Šiška, v Štepanji vasi pa Sokol IV., Ljubljana-Moste, Devica Marija in Polju in deloma Sokol I. Tabor. Čas odhoda izve vsak udeleženec pri svojem društvu. Naj bo odziv članstva in naraščaja v kroju čim večji!

Zdravo!
Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

Planine vabijo, Kamnik je pripravljen

Kamnik, 28. avgusta. Strnimo trdno sokolske vrste, da bomo močni. Strnimo jih in korakajmo naprej dvignjenih glav s pogledom, uprtim v daljo in kviku. Čas zahteva, da smo pogumni, delavni in močni. Kdor se boji, naj ne hodi k nam, kajti naša pot je težka in drzna. Negotove bodočnosti, ki marsikomu stiska srce, se mi ne bojimo. Naš korak bide po ravni poti, ki nam jo kaže resnica in pravica. Resnica nam pravi, da gledamo stvari v svetu tako, kakršne so, pravica nam narekuje, da delamo in se borimo za dobro vseh, z adobro naroda, države in kralja. Ne bomo si zakrivali oči pred resnico in ne bomo držali križem rok ob krivcah, ki jih je toliko! Šli smo za svojim praporom in izpolnjevali svoje dolžnosti, dolžnosti, ki so tako sokolske kakor narodne in človeške. Po številu slabših narod mora biti duhovno močnejši in ni je sile, ki bi ga mogla stresti. V tem je rešitev problema našega naroda; sokolska rešitev je to in tu je naša dolžnost!

Velike in usodne čase preživljamo. Zavedajmo se tega, da nas ne bodo prehiteli, da bomo vsak čas na pravem mestu. Premislimo, kaj je treba storiti. Potrebno je neutrudno in vneto delo! Potreben je enoten duh in volja! Zato pojdemo nazaj k temeljnemu sokolskemu nauku, da se bomo znali ravnati. Ne iščimo rešitve drugod, iščimo jo v nas samih!

Zakaj govorimo vse to? Niso to besede tjavendan, zapisali smo jih, da boste vedeli, kakšne misli vodijo kamniškega Sokola pri njegovem delu. Mnogim najbže ni razumljiv idealizem, s katerim se je Sokol v

Kamniku lotil svojih nalog; drugim niso razumljivi uspehi, ki jih ima v kratki dobi pokazati. Kajti, da je društveno vodstvo opravilo veliko delo, se ne da zanikati. Toda marsikomu so neznani napor in žrtve, ki jih je bilo treba doprinesiti. Vse to je deo ljudi, ki ne morejo nuditi mnogo več ko delavne roke. Treba pa bo še veliko, da se dovrši ono, kar smo se za bližnjo dobo namenili.

Nakup nekdanjega zdraviliškega doma in kopališča je velikega pomena in Sokol si je s tem nadel veliko breme, vendar pa je važnejše, koliko bo kamniški Sokol s svojim delom pritegnil one, ki skeptično gledajo na sokolstvo, smatrajoč ga za organizacijo, ki utegne sem pa tja sprav priti.

Protiletalska zaščita za mesto in deželo

Povečana razstava na ljubljanskem velesejmu

Ljubljana, 28. avgusta. Razstavo zaščite proti letalskim napadom pripravljajo mestni zaščitni urad v okviru jesenske prireditve ljubljanskega velesejma v času od 31. avgusta do 9. septembra. Razstava bo v paviljonu »J«, ki bo v ta namen razdeljen v tri oddelke. Prvi odderek bo izpolnjen z najrazličnejšimi tipi zaklonišč, pri katerih bodo imeli obiskovalci razstave priliko, odločiti se za najprimernejši tip hišnega zaklonišča, ki si ga mislijo graditi. Tam bo tudi nazorno prikazano, kako morajo biti urejena podstrešja, da ob letalskem napadu nudijo čim manj prilike za izbruh požara. Srednji odderek, spremljen v rotundo, bo nudil obiskovalcem pogled na zatemnitve električne in plinske javne in zasebne razsvetljave, pa celo zatemnitve petrolejk, na kar zlasti opozarjamo obiskovalce iz krajev, koder še nimajo električne luči. V tretjem oddelku bo zdravstveno kemična in gasilska zaščitna razstava.

Že tovrstna razstava meseca junija je zbudila pri ljubljancih in obiskovalcih iz drugih krajev ogromno in živo zanimanje. Ta razstava pa bo od prejšnje še obsežnejša in bo poučna ne le za meščane, temveč prav tako tudi za ljudi s podeželja. Dočim je bil prvič zdravstveno kemični odderek razstave pasivne zaščite prirejen

Zgled onih bratov in prijateljev izven Kamnika, ki so nas nesebično podprli priča, da je dovolj takih, ki se zavedajo, da je sokolstvo eno in da jih veseli napredek katerekoli društva. Gotovo ne bo storil nobenega slabega dela oni, ki jih bo poslušal. Zanimajte se za sokolsko delo in vzgojo, v kolikor že ne morete pri tem pomagati in sodelovati. Priliko za to vam poleg drugih prireditev nudijo poletni sokolski nastopi. V nedeljo, 1. septembra, bo nastopil kamniški Sokol na svojem novem telovadišču poleg Zdraviliškega doma. Kamniško sokolsko društvo iskreno želi, da bi njegov nastop bil manifestacija sokolskega dela in moči in vabi vse, ki so dobre volje, da se nedeljske prireditve udeležijo.

Poboji v Vezišču med belovarškimi sodniki

Nihče noče biti kriv, čeprav je osem mrtvih

Belovar, 28. avgusta. Na okrožnem sodišču v Belovaru se je začela v ponedeljek razprava proti Martinu Kovačiču in trinajstim kmetom iz Vezišča, ki so obtoženi, da so ubili pet sovaščanov. V prej mirni slavonki vasi Vezišću so se namreč lani začeli ljudje med seboj preganjanje in pobijati, kakor da so se vzdramile v ljudeh neke dušne razdiralne sile. Nihče ni vedel, ali bo jutri vstal živ in zdrav s postelje. V dveh mesecih prelivanja krvi ni padlo nič manj kakor osem glav.

Velika sodna dvorana nabito polna. Obtožnica, ki jo prečital državni tožilec, je obsegala 39 strani in čitanje je trajalo več kakor dve uri. Obtožbenih je 14 kmetov. Prvi se je zagovarjal Martin Kovačič, obtožen, da je v družbi z več vaščani 25. junija lani sodeloval pri uboju več vaščanov. Obtožnica pravi, da je ustrelil Toma Kosaka in Ivana Srebrčiča ter z nčjem zaklal Franja Srebrčiča. Razen tega je Slavku Kosaku, sinu ranjkega Toma, prestrelil oko. Obtožba je bila huda, a Martin Kovačič je izjavil, da se ne čuti krivega. Trdil je, da je usodnega dne šel z drugimi vred na sestanek, ko se je vršil v Kmečkem domu. Sestanek je vodil Ivan Kosak starejši, predsednik krajevnega odbora Hrvatske seljaške stranke, oborožen z dvocevko. Vaščani so mu očitali, da je nepravilno postopal z denarjem, ki so ga bili zbrali za nabavo kamena, potrebnega za graditev nove ceste. Prišlo je do prepira in zborovalci so začeli zapuščati dvorano. Zbirali so se potem na cesti in vpili. Nankrat je počila puška Kovačič je trdil, da ni imel pri sebi orožja in da je takoj, ko je nastal prepir, odšel domov in da zato sploh ne ve, kako so se zgodili umori.

Drugi se je zagovarjal Stjepan Bedeković. Njegov brat je padel mesec dni po umoru prvih žrtev. Za njegovo smrt obtožnica zavrže nikogar ne dolži. Tudi Bedekoviću se je, kakor je izjavil, takoj po sestanku mudilo domov. Med potjo je srečal Ivana Kosaka starejšega, ki je boje pravkar nameraval ustreliti Josipa Zetuša z do-

mačnega dvorišča je Bedeković že od daleč slišal vpitje in klice na pomoč. Tudi tretji obtoženec, Stjepan Leško, trdi, da ni sodeloval pri umorih. Po sestanku je šel takoj domov in tu je zaslišal streljanje. Vzel je puško in bežal na kraj od koder se je slišalo streljanje. Naletel je na strahovit prizor: Ranjena Toma Kosak in Ivan Srebrčič sta se zvijala v smrtnih bolečinah, kraj njiju pa so vpile in jokale žene in otroci. Leško trdi, da ga je prizor tako pretresel, da je takoj bežal z nesrečnega kraja, kjer so puške gmele kakor na pravem bojišču. Obtoženi Josip Zetuš, ki ga je baje hotel ustreliti Toma Kosak, je sicer imel na sestanku pri sebi revolver, trdi pa, da ni sodeloval pri umorih. Ko so začeli streljati, je šel domov in vzel dvocevko, ker je tudi on pred dnevi dobil anonimno pismo, da je obsojen na smrt. Zaslišani so bili še Toma Bedeković, Martin Frigan in Ivan Senjač, ki so enako zanikali krovdo.

Ivan Senjač naj bi bil poleg drugega so-kriv uboja Slavka in Mata Kosaka, sinov Ivana Kosaka starejšega mesec dni po zgoraj omenjenih dogodbah. Ustrelil ju je, kakor trdi obtožnica, z dverišča Kate Kovačeve.

Naposled se je moral zagovarjati še Kata Kovačeva. Izjavila je, da ji ni bilo nič znano o pripravljanju umorov.

Razprava se je v torek nadaljevala z istim uspehom. Vsi nadaljnji obtoženci so pri zaslišanju zanikali vsako krivdo. Zaslišan je bil v torek prvi Stjepan Pršnjak, ki je izjavil, da je zapustil sestanek, ko je nastal prepir, ker se je zbal pretepa. Ni se prišel domov, ko je zaslišal streljanje. Videl ni ničesar. Obtoženc Ladislav Senjač, Mara Senjačeva in Franj Senjač so prav tako zatrjevali nedolžnost.

Zadnja obtoženka Anka Adaličeva je pripovedovala, da so jo Kosakovi sovražili zaradi komunizma, čeprav se s komunizmom sploh ni bavila. Tudi ta je zanikala krivdo. Trdila je, da ni bila v nikakvi zvezi z napadi in uboji.

Petnajste obtoženca, orožniškega narednika Andrije Veljače, ni bilo na razpravi. O njem, ki je zdaj v Srbiji je še sporno, katero sodišče je zanj pristojno.

Kulturni pregled

Rudolf Medek

Iz Prage je dospela vest, da je češka literatura zopet izgubila enega svojih znanih pisateljev: umrl je legionarski epik, general bivše češkoslovaške vojske Rudolf Medek. Leta 1890 v Hradec Králové rojeni Medek je bil prvotno učitelj in podporačnik v rezervi. V literaturi se je začel oglašati kot pesnik v stilu tedanje »Moderni Revue«. Kot mlad častnik je kmalu po izbruhu vojne zamenjal avstrijsko čepico z rusko furcažo in postal eden najboljših vnetih organizatorjev češkoslovaške vojske v Rusiji. Udeležil se je vseh bojev češke brigade, bil je ranjen v Zborovu in je preživel z legionarji tisto dramatično anabaso češkoslovaške vojske preko Sibirijske ki jo je pozneje opisoval v svojih romanih. V osvobodeno domovino se je vrnil preko Japonske, Tihega oceana in Amerike. V Pragi je prevzel organizacijo muzeja in arhiva češkoslovaške revolucije, ki sta dobila na Žižkovu monumentalno palačo.

Rudolf Medek je zapustil prav obsežno in po kvaliteti ceneno, vendar pa za češko literaturo pomenljivo delo. Največjega, poleg umetniškega tudi dokumentarnega pomena so tisti Medekovi spisi, ki se tičejo češkoslovaškega boja za osvoboditev, zlasti še legionarske akcije. V »Celjabiniku« je izdal l. 1918 knjigo »Zborov« naslednje leto je izšla v Irkutsku njegova pesniška zbirka z legionarskimi motivi »Levi srce«. Po vrnitvi v domovino je izdal l. 1923 dve knjigi: »Ognjen zmaj« in »Veliki dnevi«, ki v njih opisuje navdušenje mladih Čehov

za osvobodilno delo, odnosno njihovo usodo v Rusiji, kjer so se zbirali v češkoslovaške legije. »Veliki dnevi« so bili njegov prvi vojni roman. Leta 1926 je izdal roman »Otok v viharju«, ki opisuje dobo, ko se je razkrajala ruska fronta in so se v notranjosti Rusije začeli zgodovinski usodni boji. Tudi v tem romanu stoji v ospredju dogajanja češkoslovaške akcije za osvoboditev. Medek je kakor kakšen Homer legionarskega gibanja zasledoval tudi v nadaljnjih delih usode legij, ki jih je vodil v domovino skozi vse strahotni vihar ruske državljanske vojne. To razdobje obravnava predvsem velika romana »Mogočni sen« in »Anabasa«. Tako je nastala petalogijna češkoslovaških legij, ki je pridobila Rudolfu Medku izredno mnogo čitateljev in široko popularnost v češkem narodu. Leta 1928 je pridružil tej svoji legionarski epopeji še drama »Polkovnik Švece«, ki je zbudila mnogo hrupa, vendar pa je imela med občinstvom izredno širok odmev. Število njenih predstav gre v mnoge stotine. Poleg teh legionarskih spisov pripovednega značaja je objavil Rudolf Medek celo vrsto spominov, kakor n. pr. »Romanje v Češkoslovaško« v Starih delih, dalje spis »Legionarska epopeja«, »O naših legijah« itd. Spisal je tudi razne druge leposlovne spise.

O Medkovem delu sodi Hanuš Jelinek v svoji »Histoire de la Littérature Tchèque: Po smrti Jiraska in Viktorja Dyka je Rudolf Medek pogumen predstavil plemenite nacionalne tradicije. Ne da bi se posluževal pacifističnih fraz ali se izgubljal v humanitarnih sanjarijah, misli neugnano na obrambo pridobljene svobode in predstavlja tisti čisti idealistični patriotizem, ki je zbral in navduševal češkoslovaške legije.

Pisatelj R. Medek

val pacifističnih fraz ali se izgubljal v humanitarnih sanjarijah, misli neugnano na obrambo pridobljene svobode in predstavlja tisti čisti idealistični patriotizem, ki je zbral in navduševal češkoslovaške legije.

V vojno literaturo je vnesel posebno notovito visoko moralno vrednost in j dal ori-

ginalno obeležje, ki mu zagotavlja trajno mesto med velikimi češkimi romanopisci.

Rudolf Medek je bil član Češke akademije in je v prejšnji Češkoslovaški zavezal tudi sicer zelo vpliven položaj. Tako zvani »Pamätnik odboje«, kakor se je imenoval muzej češkoslovaške revolucije na Žižkovu, je bil pod njegovim vodstvom vzorno urejen. Med zbranimi zakladi nedavne narodne zgodovine in njegovim literarnim delom je bila nekaka skladnost, kakor med heroičnim značajem njegove osebnosti in njegovimi literarnimi stvaritvami. Sedaj Rudolf Medka ni več, kakor ni več tolikih reči, ki so bile zvezane z epopejo češkega gibanja v letih 1914—1918.

Ob petstoletnici tiska

Letos se spominja kulturno človeštvo 500 letnice iznajdbe tiska. Ob tej priliki prirejajo zlasti v Nemčiji številne spominke slavnosti in razstave, ki jim niti vojne razmere niso mogle vzeti blekva. V zvezi s tem jubilejem objavljamo izvirni članek, ki ga je napisal za »Jutro« mednarodno znani publicist g. Pierre Merin v Beogradu.

Podoba namesto pisave

Pisava je nastala tedaj, ko je spomin človeštva začel postajati preobremenjen in ni več zadoščal, da bi ohranil vse izkušnje in spomine. Najstarejša pisava, ki jo poznamo, je sumeritčna. V svojih praznčkah je bila — prav kakor egiptska — pisava s podobami. Tako je pomenil hieroglif: krog s piko v sredini — sonce, upogljiven mož s palico je bil znak za starost, dve izproženi nogi sta pomenili hojo in valovna linija vodo; če pa so bili valovi postavljeni pod nebo, je to pomenilo dež. Najstarejši ohranjeni zapiski iz starega

Egipta segajo v leto 3300 pred Kr. Na spominjskih ploščah piramid lahko spoznamo, da so ob tem času prešli slikani znaki že h glasovni pisavi. Ob istem času so v Mezopotamiji pisali z neke vrste cevnim kamenčkom na plošče iz mehke gline, pri čemer je pisava s kamenčkom dajala vtis nečesa klinastega, kar ji je dalo ime klinopis. V knjižnicah asirskih kraljev Asurbanipala se je ohranilo tisoče takih glinastih plošč, na katerih so bili zabeleženi izsledki znanstvenih raziskovanj, zgodovinska kronika in verski spevi. Ta knjižnica iz glinastih plošč je bila odkrita šele pred nekaj leti in tako oteta iz pozabe. Od leta 1802. klinopis ni več uganka, kakor je bila dotlej: Grotefend je bil prvi, ki je dognal pomen teh znakov. Od leta 1822. sta začela Young in Champolion razševati skrivnost hieroglifov.

Knjiga kot zvitek

Poleg napisov na kamen so stari Egipčani poznali tudi knjigo v obliki zviteka, ki je bila napisana na papirusu. Ta forma je ostala skozi ves stari vek splošna knjižna oblika in tja do prvih krščanskih stoletij so rabili »rotulus«, se pravi: zvitek. Take knjige so lahko bile zelo obširne. Okrog leta 2000 pr. Kr. spisani papirus Harris, kronika iz časa kralja Ramzesa II., ki je ohranjena v Britskem muzeju v Londonu, je dolga približno 46 m in visoka 40 cm. V Grčiji in v Rimu so bila v tej obliki pisana vsa velika dela poezije in filozofije.

Podlago vsej pisavi zapadnega človeštva je dal severnozemski črkopis Fenician. Tega so prevzeli Grki in ga znatno izpremenili. Iz grške pisave poteka rimska, ki jo še danes rabimo v okroglasti obliki kot latinsko, v oglati obliki pa kot nemško pisavo ali gotico. Tudi cirilica se naslanja na to prvotno podlago.

Domače vesti

Za kulisami

(Svobodno po »žabaha«)

Igralci:

Rega, rega, rega, rega,
vedno hujša je zadruga,
kriza do vrha nam sega,
jojme, kaj bo iz tega.

Upravniki:

Kum, kum,
le pogum:
slisal sem iz Beograda šum.

Blagajnik:

Kvak, kvak,
to je vrag,
že začetek je težak,
v vsej blagajni je stotak,
kruh igralski je grenak.

Igralci:

Rega, rega, rega, rega,
Bog nas reši vsega zlega.

Upravniki:

Kum, kum,
le pogum.

Blagajnik:

Kvak, kvak,
to je vrag.

Modni salon

za damo in gospoda

S O U V A N — C O

Mestni trg 24

Površniki, plašči,
elegantni kostumi,
promenadne in sportne
obleke - brezhiben kroj,
kvalitetna izdelava,

nove ideje!

* Hrvatski ban in zasebne šole. Zagreb-
ške uradne »Narodne novine« so v tork
objavile naslednje uredbe: Ban lahko za-
pre odnosno odvzame pravico javnosti ob-
stoječim zasebnim srednjim šolam. Uredba
je bila uveljavljena takoj z objavo v »Na-
rodnih Novinah«.

* Pouk tujih jezikov na srednjih šolah.
Kraljevska banska uprava objavlja v infor-
maciji staršem nastopno. Po dospelih od-
lokih ministrstva za prosveto se bo pouče-
val nemški jezik v klasičnih gimnazijah na-
mesto francoskega. Izpovedba se izvede
postopno ter se bo nemščina poučevala
1940-41 v I. razredu. V realnih gimnazijah
in realkah se bo poučevala nemščina letos
početno v I., II., in III. razredu, naslednja
leta postopno po en razred dalje. Nemšči-
na pa se bo poučevala počasi od 1940-41
postopno od III. razreda dalje; nadomestila
bo tedaj dosedanjemu nemščino. Izjemno
od navedenega se bo poučevala italijanski-
na in ne francoskino v III. realni gimnaziji
in v ženski realni gimnaziji v Ljubljani,
v II. realni gimnaziji v Mariboru in v II.
realni gimnaziji v Celju. Ta pouk se za-
čne letos v III. razredu in bo vsako leto
začen en razred več. Razume se, da se mo-
rejo vpisati letos in naslednji razred le
učenci, ki so izdelali razred po dosedanjem
učnem načrtu. I. realna gimnazija v Ljub-
ljani bo imela letos 8 oddelkov v poslopiu
na Rakovniku (nekateri oddelki I. do V.
razreda). Ta pouk bo le dopolnilski in raz-
redi bodo imeli le 36 do 40 uencev. Učen-
ci, ki žele pouk v prostorih na Rakovniku,
naj se ob vpisu na I. realni gimnaziji ja-
vijo za to.

* Tekmovanje harmonikarjev na ljub-
ljanskem velesojmu bo v nedeljo 8. septem-
bra. Tekmovali bodo v petih skupinah: I.
skupina: diatončna harmonika a) lažja
kategorija za začetnike, b) težja kate-
gorija za dovršene igralce. II. skupina: krom-
atična harmonika. (Za kromatične harmo-
nike se prizna samo eno instrumente,
ki imajo tudi polne kromatične base.) a)
lažja kategorija za začetnike, b) težja ka-
tegorija za dovršene igralce. V tej kate-
goriji se oddeli igralce, ki igrajo na harmo-
niki na gumbje od onih, ki igrajo na harmo-
nikah s klaviaturo. III. skupina: a) otro-
ško tekmovalstvo za tekmovalce do 8. leta
starosti, b) mladinska skupina od 8. do 14.

Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na
nerednem dihanju, nudi pogosto naravna
»Franz-Josefova« grenka voda, zaužita
skolzi osem dni dnevno po 3-4 kozarce,
zaželeno odprti in s tem trajno polaj-
šanje. Zahtevajte povsod »Franz-Jose-
fovo« vodo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Od drugega stoletja po Kr. se je začela
razvijati nova oblika knjige, tako zvan
kodeks. Ta knjiga obstoji iz posameznih
listov, ki so položeni drug na drugega in
ob strani sešiti. Od četrtega stoletja dalje
so pisali na živalski koži, imenovani per-
gament, ki so jo izdelovali po postopku,
kakor se je razvil zlasti v Pergamonu
v Mali Aziji. Sedaj so nastajali razkošno
okrašeni z zlatom, safianastno rdečo in
kobaltno modro iluminirani rokopisi, ki so
jih risali pridni menihi v pisalnih dvor-
nah srednjeveških samostanov. Prav ka-
kor v starem Babilonu, so duhovniki tudi
zdaj ohranili zase skrivnost pisanja. V zgo-
dovini umetnosti se posebno omenja raz-
košno izdelani rokopisi pisalnih olj v Rem-
su, Toursu, St. Denisu in St. Gallenu. Eden
najlepših knjižnih spomenikov te vrste je
iz 14. stoletja potekajoči rokopis srednje-
veških ljubzenskih pesmi, ki je imenovan
po čarškim mestnem očetu Rüdiger Ma-
nesse.

Od pisalne umetnosti k tiskarski

Z renesanso in humanizmom je rastla
potreba pouka in znanja. Dragoceni roko-
pisi in miniaturo so bili dostopni samo
visokim in premožnim osebam, zato se je
čedalje bolj čutila potreba, da bi se iznašel
udobnejši in hitrejši način izdelovanja
knjig, kakor je bil mogoče v pisalnih dvo-
ranah samostanov in vseučilišč. Iz tega
prizadevanja so nastali tisk s leseno plošč-
jo, bodisi kot posamezni listi in tudi kot
knjižni bloki, kakor je n. pr. sloveča »Ars
morientis«, umetnost umiranja ali Sveto
pismo za siromake, dalje slikanice s krat-

leta starosti. Mladina lahko igra na diato-
nični ali kromatični harmoniki. IV. skupi-
nina: a) tekmovalci-profesionalci, b) prola-
jenci in trgovci harmoniki (glej točko 2).
V. skupina: ansambli. Kot posebna skupi-
na se dopuščajo k tekmovalstvu tudi ansam-
bli, največ kvinteti (pet instrumentov). V
poštev pride zlasti Schrammel in Jazz in
se morajo predvajati skladbe, v katerih je
harmonika potrebna. Za dobre tekmovalce
vsake skupine so predvidene kolajne ali le-
pe nagrade. Tekmovalci naj se pisмено
prijavijo velesojmskemu uradu v Ljublja-
ni do 1. septembra t. l.

* Vpisovanje v Christofov učni zavod,
Ljubljana, Domobranska cesta 15 (telefon
43-82) za Enoletni trgovski študij s pravi-
co javnosti se vrši vsak dan dopoldne in
popoldne. Novi ilustrirani prospekti inter-
esmentov brezplačno na razpolago. (—)

* Iz »Službenega lista«. »Službeni list
kr. banske uprave dravske banovine« šte-
v. 69 z dne 28. t. m. objavlja uredbo o pri-
silni upravi rudarsko-toplinskih podjetij,
uredbo o razveljavljanju uredbe o maks-
imiranju cen in prisilnem odkupu pšenice
in koruze, uredbo o izpremembi in dopolnitvi
§ 126 zakona o obrtni, odločbo o priklju-
čitvi carskega oddelka v Dolnji Lendavi
k carinarnici v Gor. Račgona, avtentično
tolmačenje členov 5, 6 in 7 občnih pravil
loterijskega načrta za tekočo in prejšnja
kola srečk državne razredne loterije, tol-
mačenje čl. 9. pravilnika o cepljenju zo-
per steklin, odločbo o zvišanju prodajne
cene bencinske mešanice, spremembe v
stežu državnih in banovinskih uslužben-
cev na področju dravske banovine in raz-
ne objave iz »Službenih novic«.

* Novi grobovi. V četu svojih 28 let je
umrla v Mariboru gdnica Vida Petanova.
Pogreb ugodne pokojnice bo danes ob 14.
izpred mrtvašnice na Pobrežju. — V Ljub-
ljani je umrl trgovski zastopnik G. Engel-
bert Skušek. Pogreb bo danes ob 11. uri iz
kapele Sv. Janeza na Zalah k Sv. Križu.
— V Slovenski Bistrici bo danes ob 15.
pokopana gospa Ivanka Ramorjeva, sopro-
ga višjega železniškega kontrolorja. —
Včeraj ob 15. so pokopali pri Sv. Križu v
Ljubljani vpokopjenega železničarja G. Fra-
na Pureberja. — Pokojnim blag spomin,
žalujotim naše sožalje!

* Zvišanje naročnine zagrebških listov.
Glavni organ Hrvatske seljačke stranke
»Hrvatski dnevnik« sporoča svojim naro-
čnikom in čitateljem, da je uprava lista pri-
siljena zaradi izrednih prilik povišati na-
ročnino. Povišanje bo uvedeno s 1. septem-
brom ter bo stala mesečna naročnina za
list 35 din, cene posameznih izvodov v kol-
portuži pa je zvišana za 50 par. Primeru
»Hrvatskega dnevnika« bodo v kratkem
sledili ostali zagrebški listi.

* Naša vojna mornarica v splitski luki.
V tork jutraj je prispela v splitsko luko
eskadra naše vojne mornarice. Prva je pri-
plula kraljevska jahta »Beli orek«, ki je
sploh prvič došla v splitsko luko, odkar
je bila zgrajena v ladjedelnici v Trstu. Za
njo je priplul rušilec »Dubrovnik«, potem
minonoscec »Labud«, štiri torpiljarke, kri-
žarka »Dalmacija«, nosilec letal »Zmaj«
in pomožna ladja »Hvar« s štirimi podmor-
nicami.

* Nad 10.000 ljudi je prisostvovalo po-
grebu žrtev letalske nesreče v Zagrebu, o
čemer smo kratko že poročali. Od 16. do
18. ure so v tork popoldne na Mirogovju
po vrsti spremili k večnemu počitku Dra-
gotina Weinbergerja, inž. Miro Rečnizer-
jevo in mladi zakonski par dr. Miroslava
in Nado Vranič. Weinbergerja je kot re-
zervnemu oficirju izkazala zadnjo čast tu-
di četa 35. polka. Ganičev je bil spreved
mlade inženjerke, najbolj pa je vse raz-
ložil pokop mladega zakonskega para,
od katerega se je poslovil evangelijski škof
dr. Filip Popp. Mnogi so na glas zajokali.
Nadalje sta se od dr. Vraniča poslovila nje-
gov stanovski tovariš odvetnik dr. Wiesner
in neki dobrovoljec, ki se je s pokojnim
boril za svobodo Medjimurja.

* Smrt mladega bujenskega književni-
ka. V vojaški bolnici v Cettinju je po krat-
ki bolezni umrl Aleksander Količ, književ-
nik in duhovnik iz Vojvodine, star šele 27
let. V rodni Subotici je užival lep ugled.
Sodeloval je pri različnih hrvatskih knji-
ževnih časopisih, zlasti s pesmimi, ki so
opevale vojvodinske poljane. Njegova ne-
naдна smrt je zbudila v Subotici globoko
obžalovanje.

* Lopovščine v Kamniku. Narodno gleda-
lišče v Ljubljani bo gostovalo v soboto v
Kamniku z dr. Snuderlovimi »Lopovščina-
mi«.

* Veseli »Toti teater« v »K«-paviljonu
na ljubljanskem velesojmu bo skrbel za do-
bro voljo občinstva, nam obeta prav vese-
la presenečenja. Že imena nastopajočih, ki
so po večini stalni sodružniki humoristič-
nega »Totega teatra«, so garancija za
uspeh. Nastopal bo med drugimi tudi G.
Milčinski iz Ljubljane — slavni Ježek, do-
ber znanec naše radiopublike. Iz Maribora

kim besedilom, primernim za čitanje onim,
ki sami niso znali brati, za silo pa pri-
pravni tudi za potrebe pismenih ljudi.
Ze stoletja velja v Evropi leto 1440. kot
tisto leto, ko je Johannes Gutenberg iz-
umil tisk s premičnimi črkami. Čeprav so
že pred Gutenbergom in v njegovi dobi
v raznih evropskih mestih, zlasti na Hol-
andskem, delali podobne poizkuse, je ven-
dar ostala Gutenbergova slava, da je po dol-
gi letih požrtvovalnega iskanja in borbe
ustvaril moderno knjigo.

Ze mnoga stoletja pred tem so na Kitaj-
skem izdelovali tiskovine z lesenimi ploš-
čami, katerih posamezne strani so potlej
odtiskovali. Najstarejša, v tej podobi natis-
njena knjiga je takozvana »Sutra«, delo
Vanga-Sieha, označeno z letnico 868. Iz-
reki kitajskega modreca Kung-Fu-Tseja
so bili že v začetku 14. stoletja, se pravi
poldrugo stoletje pred Gutenbergom, natis-
njeni v Koreji s premičnimi črkami. Taki
zgodnji tiski so ohranjeni v Britskem mu-
zeju v Londonu. Tudi papir, ki je bil pogoj
za ceneno izdelavo knjig, je na prelomu
prvega tisočletja po Kr. iznašel Kitajec
Tsai-Lumi, šele s 13. stoletjem je prešel
v rabo na zapadu kot nova tvarina za pi-
sanje. (Konec jutri)

Zapiski

»O NALOGAH SMOTRNE
GLEDALISKE POLITIKE«

Resnici na ljubo:
Gospod Jože Kovič, glavni režiser Na-
rodnega gledališča v Mariboru si očitno
želi, da bi obmolnilo celo o principelnih
vprašanjih, med katere spada tudi vpra-

sodelujejo: ga. Boža Simčič-Košakova, ka-
rikaturistka pri »Totem listu«, g. Vladimir
Skrbinšek, režiser in član Narodnega gle-
dališča v Mariboru, igralca Žižkova gle-
dališke skupine gg. Vilhelm in Babič. Glav-
no besedo bo pa imel g. Božo Podkrajšek,
izdajatelj in urednik »Totega lista«. Naj-
torej nihče ne zamudi ugodne prilike na-
smejati se do solz! Program bo sestavljen
tako, da bo zadovoljil vsakogar. Večerne
predstave bodo ob pol 9. uri, nedeljske po-
poldanske pa ob pol 6. uri.

**FOTO
APARATI**
VSEH SVETOVNIH
ZNAMK

NAJNIŽJE CENE! CENIKI GRATIS!

**NAJNOVIŠE
DROGERIJA
KANC**

ŽIDOVSKA UL.
LJUBLJANA
MARIBOR

* Prehrana Dalmacije je zagotovljena.
Tako je ugotovila anketa, ki je bila v po-
nedeljek na izpostavi banske oblasti v
Splitu. Predvsem so razpravljali o po-
manjkanju moke, ki je zavladalo zadnji
čas v vsej državi. Zagrebški parni mlin je
dobil naročilo, da takoj odpošlje primerno
množino moke, kar se je zgodilo. Del mo-
ke dobijo otoki, Tudi tovarne testenin bo-
do preskrbljene z zadostno množino moke,
da se Dalmaciji ni bati lakote.

NE ZATIRATI — POSPEŠEVATI JE TREBA TRGOVINO!

Od trgovinskega prometa živimo vsi: kmetje, delavci, obrtniki,
državni in zasebni nameščenci. Čim večji in vsestranski je blagovni
promet, tem več je dela in zaslužka. Ne ovirajte potrošnje!
Domače pridelke in izdelke najprej domači trgovini za domače
ljudstvo! Šele, če kaj ostane, naj se izvozi na tuja tržišča.
Nedeljsko »Jutro« bo dalo mnogo prostora razpravam o teh, za nas
vse tako važnih vprašanjih, ki nujno terjajo pametne rešitve.

Trgovci — industriji — gospodarski zavodi!
Predstavite javnosti svoja podjetja z oglasi
v nedeljskem »Jutru«!

JUTRO

* Zavarovalnica za žrtev letalske nesre-
če. Kakor smo poročali, prejmejo svoji
žrtev letalske nesreče na Velebitu za vsa-
kim pokojnikom po 350.000 din zavaroval-
nine, družini pilota in radiotelegrafista pa
po 200.000 din. Zavarovalna družba »Ju-
goslavijska« je pisмено obvestila Aeroput,
da mu je na razpolago 6 milijonov dinar-
jev kot akontacija za zavarovalnino po-
tnikov in za razbito letalo. Ostanek bo »Ju-
goslavijska« izplačala, ko bo komisija ocenila
škodo.

* Zveza Maistrovih borcev poziva vse
člane, da se v čim večjem številu udeležijo
velike patriotične proslave dne 6. septem-
bra v Ljubljani.

* Devet žrtev nesreče na novi zgradbi.
Na Selski cesti v Zagrebu se je v tork ob
18. uri zgodila huda nesreča. Ko so bili
delavci zaposleni na odrih in znotraj nove
hiše, se je vdrila streha in je pokopala 9
delavcev, od katerih jih je sedem hudo
ranjenih, dva pa imata manjše poškodbe.
Ranjeni so bili prepeljeni v bolnišnico,
vendar je stanje nekaterih tako hudo, da
skoraj ni upanja na okrevanje. Oblastva
so uvedla strogo preiskavo, da se ugotovi,
kdo je kriv nesreče. Dogodek je zbudil v
Zagrebu mnogo komentarjev.

* Štiri žrtev avtomobilske nesreče. V
ponedeljko popoldne se je dogodila v bližini
Virovitice strahotna avtomobilska nesre-
ča, v kateri je našel smrt 28letni Mojsi-
je Fatič, s smrtno pa se borila Aleksan-
der Žugič in Dobrovič Dokič, dočim je šof-
er Srohljub Milutinović dobil občutne pra-
ske. Morda bo samo on ostal živ. Do nesre-
če je prišlo na mostu, ki je postavljen tam,
kjer manjši kanal prereže glavno cesto
Osijek — Virovitica in kjere se cepi cesta
v vas Pčelici. V usodnem trenutku sta vozi-
la iz Podravske Slatine v Virovitico dva
tovarna avtomobila. Prvi je srečno privo-
zil čez most, za katerim naredi cesta maj-
hen ovinek. Fatič pa se je bil šele naučil
šofiranja in na omenjenem ovinku ni
zmanjšal brzine in avto je zdrčal na rob
ceste. Ko je bil z enim kolesom že v jar-
ku, mu je hotel šofer naglo izpremeniti
smer. Avto se je na cesti trikrat prevrnil.
* Odvetnik je obtožil samega sebe. Pri
okrožnem sodišču v Novem Sadu je zbu-
dila senzacijo novica, da je dobro znan

»Znameniti tenor milanske Scale GIUSEPPE LUGO poje v filmu
PESEM VETRU
KINO UNION — Tel. 22-21.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
arije PUCCINIJA, VERDIJA, LEONCAVALLA, BIXIA in VALENTE.

odvetnik dr. Mihael Hajnal obtožil same-
ga sebe zaradi poverbe. V pravilno taksi-
rati tožbi je navedel, da je kot ravnatelj
hranilnice v Zablju, kjer prebiva, poveril
80.000 din. Državno tožilstvo je tožbo iz-
ročilo preiskovalnemu sodniku in ko je bil
dr. Hajnal zaslišan, je ponovno odločno iz-
javil, da hoče biti sprejet v preiskovalni
zapor. Toda sodnik mu niti ni maral ustre-
di, marveč ga je odpustil, ker se bo advo-
kat lahko branil na svobodi. Preiskava se
med tem nadaljuje in bo kmalu ugotovlje-
no, ali se je res zgodila poverba ali pa
je odvetnik živčno razkrojen.

* Pred poroko je oplenil nevesto. Nek
Stojan Vukmirovič, doma iz Otočca v Liki
je bil letos v Juliju izpuščen iz ječe, kjer
je zaradi vlovov presedel dve leti. Seveda
ga je ni izpametovala in je izkoristil pr-
vo priliko za vlov. Oplenil je stanovanje
gospodice Darinke Djordjevičeve, uradni-
ce trgovinskega ministrstva. Odnesej ji je
vso njeno balo, katero je imela priprav-
ljeno za skorajšnjo poroko. Nevesta je vsa
objokala prišla javiti tatvino in na policiji
so ji obljubili, da se bodo posebno potru-
dili. Res so se dni zaplenili ves plen v Za-
grebu, kamor je Vukmirovič pošiljal po-
kradene reči na naslov svojega prijatelja
Ivana Činčiča, ki pa se je na Vukmiro-
vičovo nesrečo nahajal v zaporu.

ljanska filharmonija. Svojevrsna zani-
mivost tega koncerta bo skupen nastop treh
godov na pihala in sicer vojaške godbe 40.
pešpolka iz Ljubljane, godbe Narodnega
želez. društva »Sloga« in godba I. planin-
skega polka iz škofje Loke kot enotnega
glasbenega združenja. Koncert je name-
njen za zimsko pomoč ljubljanskim reve-
žem.

Dr. Čelešnik Franc

specijalist za zobne in ustne bolezni
ZOPET REDNO ORDINIRA

u— Spremembo regulacijskega načrta za
ozemlje med Tyrševo cesto, Glavarjevo in
Tolstojevu ulico v k. o. Brinje po mestno
poglavarstvo v smislu § 8 in 12 gradb. za-
kona razgrnilo za javni vpogled od 15. sep-
tembra do 10. oktobra t. l. Načrti bodo in-
terestantom vse te dneve na vpogled v mest-
nem tehničnem oddelku na Nabrežju 20.
septembra št. 2/II., soba št. 19—20,
med uradnimi urami od 10. do 12. ure. Pri-
pombe zoper regulacijski načrt morajo in-
terestanti predložiti mestnemu poglavar-
stvu v 15 dneh po poteku roka za javni
vpogled, sicer pripombe ne bodo mogle bi-
ti upoštevane.

u— Pokojnine za september bo dostav-
ljala glavna pošta v Ljubljani v nedeljo
dne 1. septembra. Da ne bi dostavljači po-
kojnin nosili nazaj, prosimo, da jih naslov-
niki počakajo doma ob času kot po navadi.
Upravniki.

u— Namesto cvetja na grob gospe Ma-
rije Češnikove, trgovke v Ljubljani, je da-
roval g. Riko Tory, trgovski zastopnik,
Ljubljanskemu pomočnikskemu zboru 100
din. Iskrena hvala!

u— Kuharski tečaj za boljše kuho.
Težke kase preživljamo. Draginja nara-
šča, a vseeno je potrebno skušati z manj-
šimi izdatki okusno skuhati. Prehrana bo
ostala še vedno najvažnejše vprašanje gos-
podinjstva. Prijave sprejema Zveza gos-
podinjskih pomočnic, Wolfova 10. (—)

u— Za ogleidna živine in izdajatelja
živalskih potnih listov je od 1. IX. t. l. da-
lje imenovan za teritorij bivše občine Zg-
liška in priključeni del občine Ježica g.
Šuštar Matevž, Vodnikova cesta 115. Do-
sedanji živosoglednik g. Hvastja Kančijan
je svoje dolžnosti na lastno prošnjo razre-
šen.

u— Trgovski učni zavod v Ljubljani,
Kongresni trg 2. Vpisovanje v Enoletni tr-
govski tečaj s pravico javnosti se vrši
dnevno. Podrobne informacije in prospekte
daje vodstvo tečaja med običajnimi urad-
nimi urami. (—)

u— Načelstvo Lovske zadruge v Ljub-
ljani sklicuje izredni občni zbor na 18. sep-
tembra 1940 ob 20. uri v društvenih pro-
storih Lovskega društva v Ljubljani, Trdi-
nova ulica št. 8. Na dnevnem redu je
razpravljanje in sklepanje o novih pravilih
zadruge, ki se morajo prilagoditi novemu
zakonu o gospodarskih združenjih. Načel-
stvo. (—)

u— V nedeljo s Putnikom v Logarsko
dolino. (—)

u— Reklamacije vabil k otvoritvi jesen-
skega Ljubljanskega velesoja, ki bo le-
tos od 31. avgusta do 9. septembra, izvoli-
te nasloviti na velesojmsko pisarno. Vabi-
la so že razposlana, vendar pa je pri obli-
ci dela mogoče, da vabilo komu po pomoti
morda ni bilo poslano.

u— Našel se je pes in sicer na Cankar-
jevem nabrežju. Je podoben dobromanu, star
okrog pol leta, po hrbtu črn, po trebuhu in
nogah rjav. Ima dolg rep in dolga ušesa.
Lastnik naj se zgloši na Vodnikovi cesti
13/1. nadstropje v bližini stare šišenske
cerkve.

Iz Celja

u— Celjska tekstilna industrija v krizi.
Kakor smo že pred nekaj tedni poročali,
je pomanjkanje surovin hudo prizadelo tu-
di tekstilno industrijo v Celju. Tekstilna
tovarna »Elka«, last g. L. Kušida, je zara-
di pomanjkanja surovin že pred tremi ted-
ni odpovedala delavstvu v svoji tekstilnici,
potem pa je podaljšala delavstvu rok za
izstop iz službe za še teden dni. V ponedel-
jek 26. t. m., ko so bile porabljene vse su-
rovine, je bilo delavstvo v tekstilnici odpu-
šeno. Izmed 130 delavcev in delavk, ki so
bili zaposleni v tekstilni tovarni »Elke«,
jih dela sedaj samo še 40, ki so zaposleni
v barvarni, a bodo predvidoma delali samo
še 14 dni, nakar bo tovarna popolnoma
ustavila obrat, če bi ji do takrat morda
ustajno ne uspelo nabaviti si dovolj suro-
vin. Tekstilna tovarna Bergmann in drug
je že pred nekaj časa sklenila svoj obrat na
polovico. Podjetje ima še nekaj surovin-
napravilo pa je v Italiji več zaključkov za
dobavo surovin, toda pri dobavi surovin so
nastale ovire. Če bo tovarni uspelo kmalu
premostiti te ovire in nabaviti dovolj su-
rovin, bo obratovala dalje, sicer pa bo mo-
rala obrat omejiti odnosno ustaviti, s čim-
er bi bilo prizadevalo mnogo delavstva.
Tekstilna tovarna »Metka«, last g. H.
Weinbergerja, obratuje normalno in ima
dovolj surovin, tako da bo lahko čez zimo
nemoteno obratovala. Nujno potrebno je,
da prisrčno pristojni činitelji prizadejajo
tekstilni industriji na pomoč in ji omogo-
čijo zadostno preskrbo s surovinami. S tem
bo tudi tekstilno delavstvo rešeno nevar-
nosti brezposelnosti in velike bede v jesen-
skih in zimskih mescih.

u— Naval na celjsko gimnazijo. K nak-
nadnemu sprejemnemu izpitu, ki je bil v
torek na celjski gimnaziji, se je prijavilo
21 uencev in učenk. Sprejemni izpit je
napravilo 20 uencev in učenk. V mescu
juniju je napravilo sprejemni izpit 310
uencev in učenk, tako da je sedaj napra-
vilo izpit skupno 330 uencev in učenk.

u— Uradni dan Zbornice za TOJ za Ce-
lje in okolico bo v tork 3. septembra ob
8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdr-
ženja trgovcev za mesto Celje v Razlagov-
ji ulici.

u— Huda nesreča dimnikarskega moj-
stra. Ko je bil 46letni dimnikarski mojster
in posestnik Josip Kovačič iz Vojnika v
torek zaposlen na neki hiši v smartnem v
Rožni dolini, je padel s podstrešja 13 me-
trov globoko. Pri padcu si je zlomil več re-
ber in je dobil tudi hude notranje poškod-
be. Prepeljali so ga v bolnišnico.

u— Usoden padec s sušilnice. V tork je
padel 44letni gostilničar in posestnik Mar-
tin Vrečko v Arclinu pri Vojniku s sušil-
nice 7 metrov globoko ter si zlomil več re-
ber in se tudi poškodoval po glavi. Oddal
so ga v bolnišnico.

v tem zvezku pesem »V objemu«. Mladi
hrvatski pesnik in pisatelj Ivan Goran
Kovačič je prispeval več kajkavskih pesmi.
Kroatica predstavlja v tem zvezku tudi
zanimiva razprava Dragotina Cvetka »Mu-
zikalna prizadevanja hrvatskega kmet-
skega kulturnega gibanja, Juš Kozak nade-
lja svojo izpovedno prozo »Blodnje za le-
poto«, ki je že v prejšnji številki vzbudila
posebno pozornost. Mladi prekmurski pri-
povednik Ferdo Godina je prispeval daljšo
povest »Šandor pripoveduje«. Nadaljujejo
se dramski prizori Bratka Krefta »En
večer per baroni Zoisti. Jože Pahor je
pisec daljše pripovedne proze »Leto 1515«.
Pavel Šivic se kritično vrača k sporedom
letelne koncertne in operne sezone. Vlado
Kernik nadenja »Poglavja iz filozofije«.
B. Borko je prevedel po znamenitem če-

Iz Maribora

a — Na vseh mariborskih ljudskih šolah bo vpisovanje vseh novincev in priseljencev otrok dne 2. septembra od 8. do 11. ure. Novinci naj pridejo v spremstvu odraslih, ki naj predlože krstni list, domovnico in potrdilo o cepljenju koz.

a — Posestna sprememba. Hotelir Josip Petan iz Zagreba je kupil na dražbi kavarno »Astoria« in sicer za 2.805.000 din.

a — Opozorilo trgovstvu. Od ponedeljka, 2. septembra dalje veljajo za mariborske trgovine spet normalne odpiralne in zapiralne ure in sicer od 7.45 do 12. in od 14. do 18.30. Združenje trgovcev za mesto Maribor.

Učitelja letenja

in upravnika IŠČE jadraina letalske šola Aerokluba v Mariboru. Mesto je honorirano. Interesenti dobe podrobne podatke v službenem listu Aerokluba »Naša krila«, kjer bo razpis objavljen, ali pa v upravni pisarni.

a — Kaj je s tečajem za otroške vrtnarice v Mariboru? Ves naš tisk je tolačil željo, da se tečaj za izobrazbo otroških vrtnaric enako kakor v Ljubljani že letos otvori tudi v Mariboru. Za tak tečaj so dani vsi pogoji v Mariboru in za njih pravno ni treba nobenih posebnosti. Se je čas, da se odreditev tega tečaja izvede tudi v Mariboru. Zato so odločujoči činitelji naprosili, da v zadevi nemudoma posredujejo pri ministrstvu prosvete. Za dvig našega obmejnega šolstva je tečaj nujno potreben!

a — Važno za Maistrove borce. Zveza Maistrovih borcev v Mariboru je prejela od štaba IV. armijske oblasti odlok, s katerim je rok za vlaganje prošnje od ministrstva vojske in mornarice skrajšan do 20. septembra t. l. Vsi Maistrovi borci se

pozivajo, da svoje prošnje nemudoma uredijo, ker se s tem terminom definitivno zaključuje končni rok za vlaganje prošnje in se prošnje, predložene po tem terminu, ne bodo več upoštevale. Odbor ZMB.

a — V ribniku je utonil. V Slivniškem Pohorju so našli v ribniku truplo 44 letnega posestnika Petra Visočnika, ki je pred dnevi izginil od doma. Domnevajo, da je izvršil samomor. Zapustil je ženo in pet nepreskrbljenih otrok.

a — Smrtna prometna nesreča se je pripetila na državni cesti v bližini Hoč pri Mariboru. Neki tovorni avto je do smrti povozil 6 letnega kmečkega fantiča Josipa Razborška, ki je obelžal na cesti z razbitim lobanjo.

a — Na begu se je ponesrečil. Selniški orčniki so že del časa zasledovali 21 letnega Stanka Gutmayerja z Janzeve gore, ker je osumljen tatvine. Ko so ga orčniki včeraj izsledili, je Gutmayer pobegnil. Na begu pa je padel v prepad, kjer je obelžal z zlomljenima nogama in poškodbami na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico.

a — Svojevrsnega trika so se posluževali meštarji na včerajšnjem živinskem trgu v Mariboru. Da bi dosegli čim večji izkupiček, niso kravi, ki so jih pripeljali na trg, po 2 do 3 dni molzli. Na ta način so hoteli dokazati, da so krave izvrstne mlekarice. Seveda je žival strašno trpela, ker je imela vneta vime. Policija je ovdajila 30 prekupčevalcev zaradi trpinčenja živali.

a — Tihotapske zadeve. Službujoči stražnik na Grajskem trgu je okoli polnočnega opazil osební avto, v katerem je sedel neki železničar. Zadeva se mu je zdela sumljiva, zaradi česar je avto ustavil in preiskal. Pod sedežem je našel celo zalogo saharina in sicer 500 zavojev po pol kg, ki ga je zaplenil. Železničarja Antona so zaprli. Anton ima že 23 let službe. Sitnosti bo imel tudi lastnik avtomobila, ker je prevažal tihotapsko blago in ga skril v vozilu.

Gospodarstvo

Pomanjkljive kazenske določbe nove uredbe o pšenici

Ze prejšnjega tedna smo na tem mestu podarili, kako je potrebno, da so ukrepi, ki se nanašajo na žitni režim, dobro premišljeni in kako lahko majhna pomanjkljivost povzroči neuspeh navzlic dobro zamišljeni uredbi. Med drugim smo navedli pomanjkljivost kazenskih določb v uredbi o prometu s pšenico od 26. julija. Ta uredba predvideva sicer stroge kazni zaporov do 6 mesecev in globo do 100.000 din za proizvajalca in trgovca, ki bi zahtevali višjo ceno, kakor je določena v uredbi, ni pa določena enaka kazen za onega, ki bi kupil pšenico po višji ceni. Uredbo od 26. julija je naprej pričeli izigravati oni, ki so kupovali pšenico brez namena, da bi jo prodali. Ti so pričeli nuditi višje cene ne da bi se izpostavljali nevarnosti kazni. Pozneje so pričeli mlini plačevati višjo ceno in kmalu kmet in hotel več prodajati pšenice po ceni, ki je bila določena v uredbi. V stiske pa so prišli predvsem trgovci, ki se jim sicer pri nakupu po višji ceni ni bilo treba bati kazni, pač pa, če bi dražje kupljeno pšenico hoteli prodati po višji ceni. Res je predvidena tudi kazen za proizvajalca, ki bi zahtevali višjo ceno, vendar to praktično nima mnogo pomena. Zato smo postavili zahtevo, naj bi se z novo uredbo predpisala stroga kazen ne samo za onega, ki zahteva višjo ceno, temveč enako tudi za onega, ki bi plačal višjo ceno.

Kako potrebna bi bila taka korektura in izpopolnitev kazenskih določb nam je pokazala prav te dni razprava na sodišču v Sremski Mitrovici, kjer sta bila obtožena dva trgovca, češ da sta plačevala kmetom višjo odkupno ceno, nego je predvidena v uredbi. Sodišče je oba trgovca opustilo, ker uredba, kakor rečeno ne predvideva kazni za onega, ki plača višjo ceno temveč le za onega, ki zahteva višjo ceno. Na zahtevo klop bi morali priti po uredbi kmetje, ki so za svojo pšenico zahtevali višjo ceno. Ker pa so se kupčije sklepale na trgu, imena kmetov niso znana. Obtožena trgovca pa dražje kupljene pšenice nista prodala.

Prepričani smo bili, da bo te pomanjkljivosti v novi uredbi odstranjena. Na žalost pa imajo tudi kazenske določbe v novi uredbi isto hibo. Kazni so sicer znatno postrežene, toda tudi v novi uredbi ni predvidena kazen za onega, ki bi plačal za pšenico višjo ceno.

Čeprav je z novo uredbo uvedena vrhu tega možnost prisilnega odkupa pšenice od kmetovalec in v vnaprej določene tudi cene za moko, vendar bi bilo nujno potrebno, da se v tem pogledu kazenske določbe izpopolnijo, če hočemo, da se bo uredba res dosledno izvajala.

Kakšne kazni so predvidene v novi uredbi

Kazni, ki jih predvideva nova uredba so izredno stroge in celo drakonske. Proizvajalec (kmet), ki na zahtevo oblastev ne prijavi vse količine pšenice ali pšenične

moke ali predloži netočno prijavo o teh količinah ali pa o številu članov domačinstva, o površini zemljišča, ki ga namerava zasejati s pšenico, se kaznuje z zaporo do 6 mesecev in z globo do 100.000 din. Ista kazen velja za onega, ki svojih presežkov na zahtevo pooblaščenih ustanov ne bi hotel prodati ali izročiti v pravilnem stanju.

Proizvajalec, trgovec, komisionarji in ostali posredniki in njihovi namestniki, in osebe, ki jim je poverjeno vodstvo poslov, se kaznujejo, če zahtevajo za pšenico višjo ceno, kakor je predpisana, z zaporo do 6 mesecev in z globo do 100.000 din. Vrhu tega jim občina upravna oblastva lahko odredi prisilno bivališče, v ponovnem primeru pa jih lahko pošljejo na prisilno delo.

Kdor bi brez prevoznega dovoljenja prizada sprejel na prevoz pšenico ali pšenično moko iz glavnega produkcijskega področja v druge kraje, se kaznuje z zaporo do 6 mesecev in z globo do 50.000 din.

Najstrožje so po novi uredbi kazni za mlince. Kdor bi mlinc pšenice drugače, kakor je predpisano ali bi stavil v promet pšenico, ki ne ustreza predpisom in vzorcem (tipom) se kaznuje z zaporo do 1 leta in z globo do 500.000 din, obča upravna oblastva pa mu vrhu tega lahko določi prisilno bivališče, v ponovnem primeru pa ga lahko pošljejo na prisilno delo. Ista kazen velja za onega, ki bi mlinc pšenico tako, da bi dobil več bele moke ali zdroba, nego je predpisano v uredbi, ali se ne bi držal predpisov o mletju pšenice na mero. Vrhu tega se vse količine moke, ki je bila izdelana in nasprotju s predpisi, konfiscira v korist fonda za prehrano siromašnih, ki se ustanovi pri direkciji za prehrano in istočasno pri banski oblasti v Zagrebu.

Stroga kazen je predvidena tudi za peka, ki bi brez dovoljenja oblastev prodajal kruh iz pšenične moke druge vrste, kakor je enotna krušna moka. V tem primeru znaša kazen do 6 mesecev in globo do 100.000 din. Vrhu tega je predvidena možnost določitve prisilnega bivališča in v ponovnem primeru prisilnega dela. Za peke, ki bi prodajal kruh isti dan ko je izpečen ali bi pekli ponovi brez dovoljenja oblastev se kaznujejo z globo do 25.000 din.

Kazni za dejanja predvidena s to uredbo izrečejo redna sodišča najdlje v osmih dneh potem, ko so prejeli prijavo. Denarne kazni gredo v korist posebnega računa pri Prizadu, ki služi za kritje stroškov odkupa pšenice. Pri neizterljivosti se računa za vsakih 100 din 1 dan zapora; ta zapor pa ne sme presegati treh mesecev. Kazen prisilnega bivališča ali prisilnega dela določajo obča upravna oblastva prve stopnje.

V podjetjih in obratih, ki se ne držijo predpisov uredbe, lahko trgovinski minister postavi svojega komisarja na stroške podjetja. Odredbe takega komisarja so za osebe podjetja obvezne.

vala v Moskvo, da na mestu samem z merodajno rusko ustanovo Vsesojuznoje Objedinenie Exportljon konča pogajanja glede dobave bombaža v smislu trgovinske po-

Skrčeno obratovanje tekstilne industrije v Kranju

Kranj, 28. avgusta

V zadnjem času sta bili že dve konferenci obratnih zaupnikov tekstilnega delavstva, ena v Mariboru za štajersko stran, druga pa v Kranju za Gorenjsko. Namen teh konferenc je bil, da se točno ugotovi položaj tekstilnega delavstva v Sloveniji glede na redukcijo in skrajšanje delovnega časa. Kakor je znano, so omejitve v obratovanju naše tekstilne industrije prišle zaradi pomanjkanja surovin, pri nekaterih podjetjih pa so menda soodločevali spekulativni oziri. Na konferenci v Kranju so delavski zaupniki sprejeli iste sklepe, kakor na mariborski konferenci. Ti sklepi gredo predvsem za tem, da se zagotovi pomoč delavstvu, ki je zašlo v kritičen položaj. Predvsem je potrebno pomoči delavstvo, prizadeto zaradi redukcije. Rešiti pa je treba tudi vprašanje načina redukcije.

V Kranju in Trzinu redukcije delavstva doslej še niso zavzele takega obsega, kakor v Mariboru in Celju. Navzlic temu je delavstvo hudo prizadeto, zlasti pri obih največjih tvornicah v Kranju, to je pri Jugobruni in Jugoskebi. V tvornici Jugobruni obratujeta tkalnica in predilnica že 2 meseca le po 3 do 4 dni na teden. V obratih Jugoskebe velja sicer še normalni delovni čas, toda delavstvo je tu občutno prizadeto zaradi reducirane akordnega dela. Delavci, ki so v normalnih razmerah delali na treh strojih, delajo sedaj samo na enem stroju ali na dveh strojih. Zaradi tega se jim je akordni zaslužek zmanjšal na eno tretjino ali celo za dve tretjini. Pri tridnevnem delu na teden se giblje sedaj povprečni zaslužek delavca od 360 do 450 din na mesec. Tak zaslužek pri današnji dragini seveda ne zadošča niti za najmanjšo prehrano, in ker tvornice ne dajo nobenih podpor, se morajo delavci skrajno omejevati pri prehrani, kar močno slabi njihove telesne sile.

Največ uvidenosti je doslej pokazal lastnik Tekstilindusa g. Heller, ki je v času tridnevnega reducirane dela delal za vse

godbe, ki smo jo v maju sklenili s Sovjetsko Rusijo. Kakor je znano nam je ruska izvozna ustanova že poslala vzorce bombaža, ki so prav zadovoljivi.

dni, ko je obrat počival po 20 din dnevnih podpor. Ko je morala tvornica pred tremi tedni zaradi pomanjkanja surovin obratovanje popolnoma ustaviti, je delavstvo dobilo 14 dnevni plačan dopust s plačo po 30 din na dan. Tvornica je ta teden pričela znova obratovati. Vendar grozijo delavstvu nove težave, ker za daljše obratovanje niso zagotovljene zadostne količine surovin. Podjetje je tudi v bodoče pripravljeno nuditi delavstvu pomoč, če se bodo podpore v davčnem pogledu smatrale kot odbitne postavke.

Zeteli bi bilo, da bi tudi druga podjetja na slični način podprla delavstvo. Zlasti ona, ki so v prejšnjih letih dosegla velike dobičke.

Na konferencah obratnih zaupnikov v Mariboru in Kranju so bile iznesene pritožbe, češ da redukcije po nekaterih obratih niso bile izvedene zaradi nujnih razlogov. Nekatera podjetja so baje skrajšala delovni čas navzlic temu, da imajo še velike zaloge surovin, ker računajo, da bodo cene izdelkom narasle.

V zvezi z redukcijami pa je treba predvsem opozoriti, naj se podjetja pri redukcijah ozirajo na gnotne razmere posameznega delavca. V Kranju so zaposleni v tekstilni industriji številni okoliški kmečki sinovi, ki gredo raje delati v tvornico, kakor da bi se oprijeli poljskega dela. Znan je primer, da se je dvakratni gruntar udinjal v tvornico, doma pa so mu hlapi in dekle vodili gospodarstvo. Kmečki sinovi in hčere, ki hodijo brez nujne potrebe po zaslužek v tvornice, takorekoč odjedajo kruh onemu delavstvu, ki je navezano zgolj na zaslužek od dela. Položaj tega delavstva se pri reduciranem delu ne da primerjati s položajem kmečkih tovarniških delavcev, ki imajo doma ceno ali celo brezplačno hrano in stanovanje. Vse to je treba upoštevati pri redukcijah. Zato naj se ne odlašajo delavci, katerih eksistenca je v celoti odvisna od dela in zaslužka v tvornici.

Pravilnik o delovnem času pošt

Na osnovi uredbe o organizaciji ministrstva pošte, telegrafa in telefona je poštni minister predpisal pravilnik o delovnem času pošte, telegrafa in telefona.

Pri pošti, telegrafu, in telefonu se glede na splošne potrebe, krajevne razmere in na obseg prometa vrši promet s strankami: a) pri omejeni dnevni službi »L« od 8. do 12. in od 15. do 18. ure (v juniju, juliju in avgustu se lahko odredi tudi dnevna služba od 8. do 12. in od 16. do 19. ure); b) pri popolni dnevni službi »C« od 8. do 21. ure; c) pri dopolnilni službi »N-2« od 8. do 24. ure in d) pri neprekinjeni službi »N« od 0. do 24. ure.

Službo pod b, c in d vrše v prometu s strankami po pravilu samo telegraf in telefon. Kakšno službo vrši določena pošta odloči pomočnik ministra pošte, telegrafa in telefona. Kdaj in koliko časa se posluje za dovršitev notranjih poslov, določa za vsako pošto po splošnih predpisih, po krajevnih in drugih razmerah pristojna poštna direkcija na predlog upravnika odnosno rejonjskega poverjenika. Pri državnih poštah IV. razreda se lahko delovni čas v prometu s strankami omeji na 6 odnosno 4 ure dnevno.

Delovni čas za posameznega uslužbenca traja povprečno osem ur dnevno. Posameznim uslužbencem določi delovni čas upravnik v mesečnem delovnem razporedu, ki ga odobrava pristojna direkcija. Za delo preko službenega časa, ki ga zaradi večjega prometa v času velikih praznikov in zaradi drugih izjemnih razmer določi poštni direktor, pripada uslužbenecem nagrada po pravilniku o nagradah za nočno in nadurno delo. Uslužbenecem, ki vrše izredno neprekinjeno službo, odredeno od poštnega ministra v javnem interesu, pripada samo nagrada za izredno nočno službo po omejenem pravilniku.

Oddelki za vplačevanje in izplačevanje ter oddelki za vročanje in izročanje paketov ustavijo poslovanje s strankami popoldne 30 minut pred zaključkom določenega delovnega časa, ostali oddelki pa ustavijo delo točno ob določenem času. Pri poštah, ki vrše službo C, N-2 in N se lahko sprejemanje pismonosnih pošilk podaljša, in sicer pri poštah, ki vrše službo C do 21. ure, pri poštah, ki vrše službo N-2 in N do 24. ure.

V nedeljah in priznanih verskih praznikih vrše pošte promet s strankami od 9. do 11. ure, in sicer za sprejemanje pismonosnih pošilk in izdajanje novin in časopisov v pošti in za izdajanje pismonosnih pošilk naročnikom poštних predalčkov. Telegrafsko in telefonsko službo ter sprejemanje priporočil vrše pošte s službo L od 9. do 11. ure, pošte s službo C od 8. do 12. in od 15. do 18. ure, pošte s službo N-2 in N kakor v delavnikih. Samostojni oddelki, ki v nedeljah in praznikih ne vrše službe v prometu s strankami, morajo prejšnji dan podaljšati službo za eno uro.

V krajih, kjer ima službo do pet post, vršita nedeljsko in praznično službo dve pošti, v krajih, kjer je do deset post, vrše nedeljsko službo tri pošte; v krajih kjer je preko 10 post, pa vrše nedeljsko pošto 4 pošte, ki jih določi pristojna direkcija.

V nedeljah, na državne praznike in na prvi dan božice se vrši samo dostava nujnih pismonosnih pošilk, nujnih paketov s blagom, ki se pokvari ter dostava telegramov in telefonskih pozivov. Na ostale priznane verske praznike pa se dostavljajo poštne pošiljke samo dopoldne.

Upravnik pošt morajo razpored za nedeljsko službo urediti tako, da ima vsak uslužbenec najmanj enkrat v mesecu nedeljski ali praznični odpotek. Prav tako je treba omogočiti posameznim uslužbencem, da ne vrše službe na dan svojega kratnega imena. Državni in verski prazniki so določeni z Zakonom o praznikih in z drugimi specialnimi zakoni.

Direkcija pošte sme odrediti, da se v posameznih poštah prvega in drugega razreda, ki vrše izključno notranje administrativne in računske posle, dela brez prekinjenja od 7.30 do 14. ure.

Neprekinjeno delo za posamezne uslužbence v načelu ne more biti daljše nego 12 ur. To pa ne velja za uslužbence v

ambulantnih poštah in v poštah, kjer služba zahteva daljše zaposlenje. Po vsakem neprekinjenem delu, ki je daljše kakor 8 ur, se mora dati uslužbenec za odmor najmanj dvakrat toliko časa, kolikor je bil v službi, če tega ne bi preprečili posebni službeni razlogi.

Gornji pravilnik je bil objavljen v »Službenih novinah« 28. avgusta in je s tem dnem stopil v veljavo, medtem ko so prenehali veljati vsi dosedajni pravilniki in drugi predpisi, ki se nanašajo na delovni čas pošte, telegrafa in telefona.

Stari desetaki se vzamejo iz prometa do sobote

V prometu je še vedno precej starih srebrnih desetakov, čeprav se morajo ti kovanci vzeti iz prometa do 31. avgusta, ko izgube značaj zakonitega plačilnega sredstva in jih bo po tem roku mogoče v 6 mesecih zamenjati le še pri Narodni banki in pri državnih finančnih ustanovah. Po 31. avgustu nihče ni več dolžan sprejeti v plačilo starih srebrnih desetakov. Zato naj jih imetniki čim prej zamenjajo za nove desetake.

Ob tej priliki je potrebno tudi opozorilo glede starih srebrnih kovancev po 20 din.

Ljubljanski kolodvor popravljajo

Ljubljana, 28. avgusta.

Vprašanje ljubljanskega kolodvora, ki je pred dvema letoma bilo predmet kar najživahnejšega in intenzivnega razpravljanja na raznih anketah in kombiniranih sejah, se je sedaj premaknilo z mrtve točke v točko, da so pravkar pričeli preurejati železniško postajo, toda le začasno. Odločujoči činitelji so končno vendarle uvideli, da je zelo potrebno, nekaj ukreniti že z ozirom na življenjski potniški promet.

V dobi okrog leta 1849. je vozilo le po nekaj mešanjih in potniških vlakov, dokim sedaj vozi kar do 14 parov brzih in 40 potniških vlakov dnevno. Potniki so mnogokrat, zlasti ob nedeljah in praznikih izpostavljeni smrtni nevarnosti pri vstopu in izstopu v vlak. Začasna preureditev obsega v glavnem razširjenje tirnega omrežja proti severu. S tem se pridobi prostor pred postajnim poslojem za ureditve mednarodnih peronov. Preureditve bo seveda treba vse tirne naprave s številnimi kretnicami na postaji sami. Zdi se na kolodvoru kar tri kurilnice. Tako zvana severna bo še nadalje služila svojemu namenu, tako zvana južna kurilnica nameravajo podreti, a nova se še ne uporablja. Odstranili so lesene barake postajnega skadišča na vzhodni strani novega, pokritega perona, med drugimi dve večji in dve manjši loči.

Mlade žrtve legajo v grab

Ganljiv pogreb Vite Otoničarjeve — Smrtna nesreča pleskarskega pomočnika

Na Zahaj je bil danes turoben in v svoj svoji pretresljivosti lep, nepozaben pogreb. Nastopila je zadnja pot gđ. Vite Otoničarjeve, mlada žrtve letalske katastrofe v velebitnih skalah. Zbrala se je poleg njenih nekdanjih sošolcev in sošolk množica pogrebcev, ki jih je močno ganila tragična usoda priljubljene mladenke.

Pogrebne obrede so opravili štirje duhovniki. Za križem so nesli 13 vencev. Za krito in žalujočimi svojci so se uvrstile med dolgo vrsto pogrebcev zastopniki Aeroputa z dr. Rapetom na čelu. Med pogrebimi svečanostmi je ves čas krožilo letalo Aeroputa, ki je med pozdravnim kroženjem tudi vrlo venec rdečih rož. Ob grobu se je v imenu sošolcev in prijateljev poslovil magistratni uradnik Marjan Volta. Bilo je to v resnici nad vse žalostno slovo, pri katerem nobeno oko ni ostalo suho.

Tako porjavite hitro in lepo!

narjev in starih kovancev po 1 din, ki so že izgubili značaj zakonitega plačilnega sredstva. Stare srebrne kovance po 20 din je mogoče zamenjati pri Narodni banki in pri državnih finančnih ustanovah samo do 31. oktobra t. l., stari kovanci po en dinar pa se lahko zamenjajo prav tako pri Narodni banki in državnih finančnih ustanovah le do 20. oktobra. Po preteku omenjenih rokov bodo ti stari kovanci izgubili svojo vrednost in jih ne bo mogoče nikjer zamenjati. Kakor je znano, je rok za zamenjavo starih kovancev po 50 din že potekel 16. t. m. in so ti stari petdesetaki s tem dnem izgubili denarno vrednost, medtem ko je kovinska vrednost sorazmerno zelo majhna.

Gospodarske vesti

== Melioracijska dela na Cerkliskem jezeru. Banska uprava je razpisala licitacijo za izvršitev prve etape melioracijskih del na Cerkliskem jezeru. Proračun za ta dela v tej prvi etapi znaša 2.515.000 din.

Borze

28. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirirski čeki nespremenjeno 14.70 do 14.90. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar. Beograjska borza zaradi pravoslavnega praznika ni poslovala.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je Volina škoda pri stalni tendenci nudila po 444. Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 177.93 — 181.13. New York 4425 — 4485. Curih 1010.29 — 1020.29. Tečaj na svobodnem trgu: London 220.05 — 223.25. New York 5480 — 5520. Curih 1248.45 — 1258.45.

Curih. Beograd 10. Pariz 10.05 (bankovci 7.20). London 17.65 (bankovci 10.25). New York 4.39 (bankovci 4.52). Milan 22.15. Madrid 40. Berlin 145.40 (registermarke 51.12).

DEVIZE

Zagreb. Državne vrednote: Volina škoda 444 bl., 6% begluške 77 bl., 6% dam. agrarne 69 bl., 6% šumske 69 bl., 4% agrarne 51 den., 4% severne agrarne 5150 den., 7% stabiliz. 93 den., 7% invest. 96 den., 7% Selligman 100 den., 7% Blair 93 den., 8% Blair 93 den.; delnice: Narodna banka 7000 bl., PAB 185 bl., Trboveljska 295 — 298. Gutmann 45 den., Sečana Osijek 205 den., Sečana Vel Brčerek 600 den., Osiječka ljevaonica 165 den..

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 28. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 71.50 za dec. 74.125 za maj 75.625; koruza: za sept. 61.375.

ZIVINA

Mariborski živinski sejem dne 27. avgusta. Priznanih je bilo 13 konj., 10 bikov, 108 volov, 439 krav in 22 telet. Skupaj 592 glav: prodanih pa je bilo 434 glav. Cene so bile naslednje: debeli volji 7 do 8 din, poldebili 5.50 do 6.80, plemenski 6.25 do 8. bikji za klanje 5.25 do 6.75, glavne krave debele 6 do 7, plemenske krave 5.50 do 7, krave klobasrice 4 do 5 din, mlazne krave 5.50 do 8, breje krave 5.25 do 7, m'ada živina 6.50 do 7.75, teleta 7 do 8.50 din.

Naši nakupi bombaža v Turčiji in Rusiji

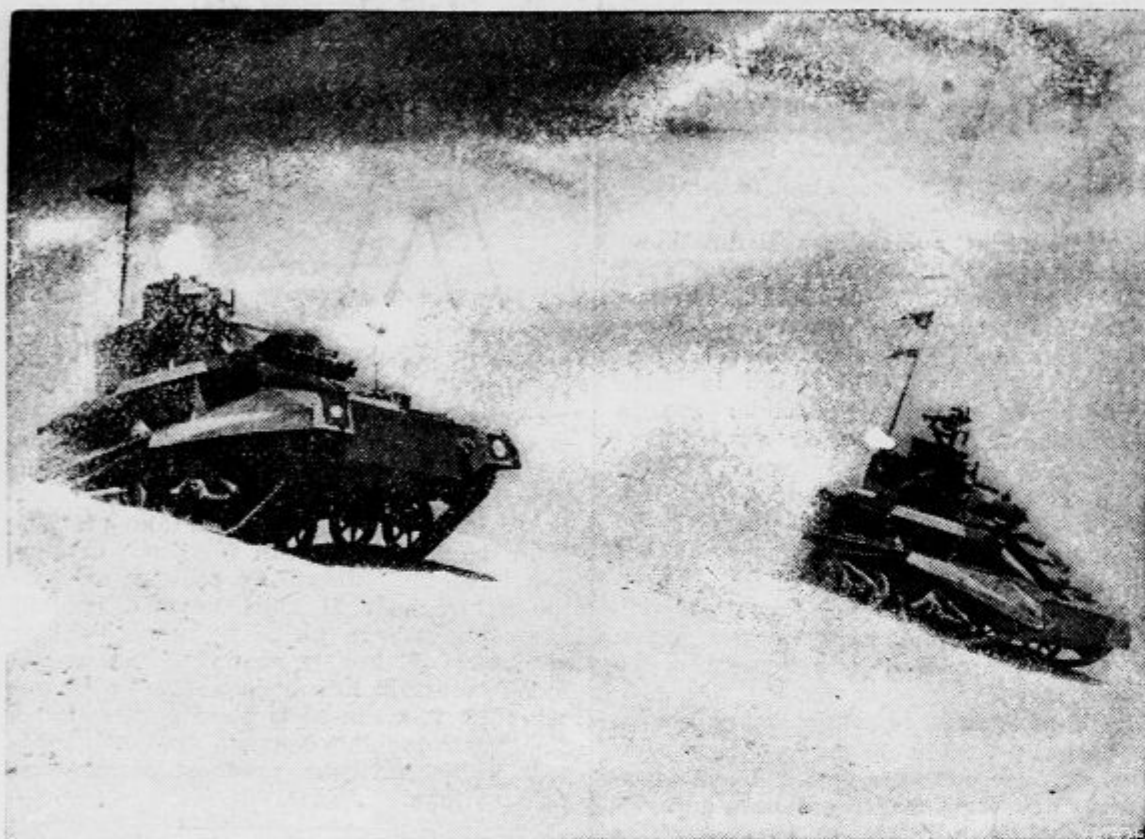
V teku pogajanj zaradi nakupa 3000 ton turškega bombaža se je pokazalo, da je treba za nadaljnja pogajanja s Turčijo ustanoviti poseben odbor za pogajanja in nakup bombaža, da se na ta način pospeši in olajša sklepanje kupij. To velja zlasti za nakup turškega bombaža, kjer nastopa kot prodajalka turška Agrarna banka in je zaradi tega potrebno, da tudi na naši strani nastopa ena sama stranka v imenu vseh interesentov. V imenu naše tekstilne industrije je v tem pogledu prevzela posredovalno vlogo Nabavljanka zadruga industrijecev v Beogradu. S polnim pooblastilom predstavnikov naše tekstilne industrije in v soglasju z direkcijo za zunanjo trgovino je bil te dni ustanovljen tričlanski odbor, ki bo vodil vse posle ne samo v zvezi z že sklenjeno pogodbo o dobavi turškega bombaža, temveč tudi v zvezi s predvidenimi novimi zaključki za dobavo turškega in ruskega bombaža.

Tričlanskemu odboru stoji na čelu Mi-

loje Pavlovič, predsednik upravnega odbora Smederevske kreditne banke, ostala dva člana pa sta Franjo Sirc, industrijec iz Kranja in Rudolf Krotovil, generalni direktor tekstilne tvornice v Dugresu. Ta odbor se je že pričel pogajati s Turčijo zaradi nakupa nadaljnjih količin bombaža. Poleg že kupljene količine 3000 ton bombaža je bilo pri trgovinskih pogajanjih v Ankari predvideno, da nam bo Turčija iz nove letine dobavila še nadaljnjih 6000 ton bombaža. Po najnovejših informacijah pa je verjetno, da nam bo Turčija lahko dobavila še večjo količino in se tričlanski odbor naše tekstilne industrije pogaja sedaj s turško agrarno banko za nadaljnjo dobavo 8000 ton turškega bombaža. Pogajanja potekajo povojno in je pričakovati, da bodo ugodno zaključena, tako glede cene, kakor tudi glede predvidene količine.

Glede ruskega bombaža je odločeno, da bo omenjena tričlanska delegacija odpo-

Tanki v egiptski pušcavi

Ceprav se tanki v pušcavskem pesku težko gibljejo, ima angleška vojska v Egiptu tudi to orožje na razpolago

Šest obrambnih črt

Po tri na nemški in angleški strani — Kanal La Manche, angleška Maginotova linija

V sedanjih bitki za Anglijo, o kateri trdijo Nemci, da bo kmalu stopila v odločilno fazo pijejo, da leži prva nemška črta od Amsterdama do Cherbourga, in sicer v pasovih pristaniščih Le Havre, Dieppe, Boulogne, Calaisa, Dunkerque in Zeeland. Angleško vojno pristanišče Plymouth je oddaljeno od Cherbourga 120 km, največja britanska baza Portsmouth pa 140 km. Od Dieppea je drugo važno angleško oporišče oddaljeno 120 km.

Nemški dalekosežni topovi, nameščeni pri Calaisu, imajo v dosegu britanske postojanke pri Folkestoneu, Dovru in Walmaru. Druga nemška črta se razteza od najsevernejšega fta Norveške do Biskajskega zaliva, tretja se vleče globoko preko nemškega ozemlja od Nizozemske, Bel-

gije in zasedene Francije do francosko-španske meje.

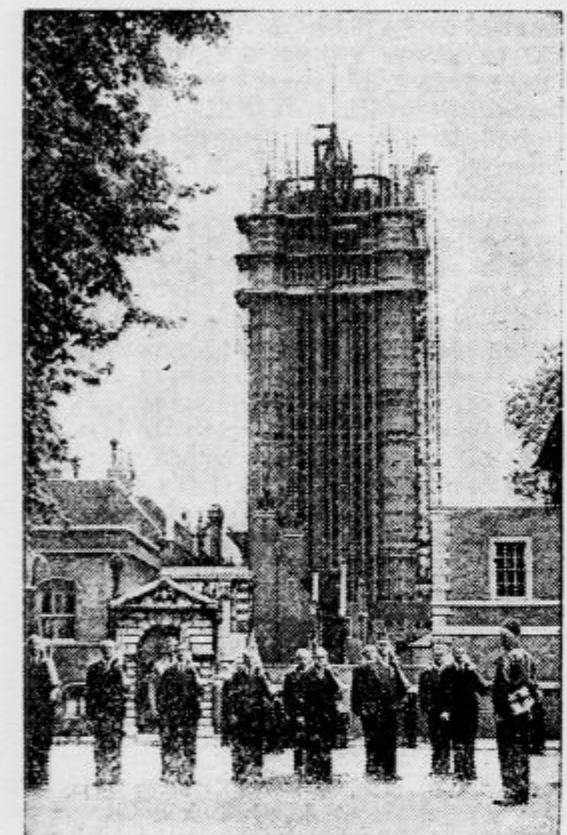
Proti prvi nemški črti so postavili Angliji črto od Falmoutha do Margate. Tu se nahajajo topovski položaji pri Exetru, pomorska oporišča Plymouth in Portland, mali otok Wight in utrjene postojanke pri Southamptonu, Dovru in Margateu, dalje vojaška taborišča pri Brightonu in New Havenu ter velika pomorska baza pri Portsmouthu. Druga britanska linija se vleče od Milforda do Great Yarmoutha, vključuje Cardiff, Bristol, Chatam, ustje Temze in London. Tretja angleška črta sega od Skotske in do Severnega morja. Med nemško in angleško obrambno črto leži kanal La Manche, ki ga v Londonu še vedno smatrajo za svojo Maginotovo linijo...

Izbruh ognjenika v Kaspiškem morju

Na otoku Buli v Kaspiškem morju je začel nenadoma bruhati ognjenik, ki izmetava tekočo lavo. Erupcija je tako močna, da so jo prebivalci Bakuja in sosednih krajev mogli opazovati s prostim očesom, ribiči v Kaspiškem morju pa so se v oddaljenosti podruge milje čutili vroč dim, ki je spremljal opazni pojav.

Otok Buli velja za ugasel vulkan ter je imel zadnji izbruh leta 1857, nakar je žrelo ugaslega vulkana leta 1863, bruhalo petrolej. Geologi sklepajo, da je pod vulkanom ostala plast gorečih mase, ki zavzema prostornino približno kvadratnega kilometra.

Poslanci se vežbajo v orožju

Člani angleškega parlamenta se vežbajo s puškami pred Westminstero palačo

Smrt fašističnega prvaka

Iz Bologne poročajo, da je umrl Vittorio Calicetti, eden izmed prvakov med tajniki fašistične stranke. Svetovne vojne se je udeležil v činu praporščaka in je napredoval do kapetana. Bil je tudi na solunskem bojišču. Po vojni se je uvrstil med fašiste in je postal vzoren organizator fašističnih sindikatov ter je bil v tem svojstvu med pobudniki fašistične socialne zakonodaje. Imel je odlikovanje za hrabrost in vojni križec.

Nova najdišča azbesta v Rusiji

Na področju Džigotore v Uralu so odkrili novo nahajališče azbesta. Strokovnjaki sodijo, da je to ležišče vsaj tako veliko kakor nahajališče pri Bazenovu, ki se nahaja 90 km od Sverdlovske in kjer zaposluje 15 rudarskih podjetij delavce v štirih tvornicah. Prav tako poročajo o novih najdiščih azbesta v vzhodni Sibiriji. Proizvodnja azbesta v Sovjetski zvezi je znašala pred dvema letoma 86.000 ton. Pred vojno je dosegla produkcija v tej stroki največ 20.500 ton.

Promet z letali skozi stratosfero

Agencija Tass poroča iz Moskve, da se bo začel čez dva tedna reden potniški promet z letali skozi stratosfero med Florido in Rio de Janeirom.

Švedska brez nafte

V švedski je ustavljeno prodajanje goriva za motorne jahte. Motorje so zdaj že mesec dni brez goriva in počivajo v pristaniščih.

Beethovnov klavir

Na razstavi »klavirjev petih stoletij« na Dunaju lahko vidite klavir, na katerem je igral Beethoven. Klavir je bil podarjen velikemu skladatelju leta 1803 in so ga zdaj našli v nekem majhnem muzeju v provinci.

Smrt pretendenta na prestol Francije

V mestecu Larache v španskem Maroku je umrl te dni vojvoda de Guise, pretendent na francoski prestol.

Jean d'Orleans, duc de Guise se rodil v Parizu leta 1874. kot sin vojvode Chartreškega in princeze Francoise d'Orleans ter se je oženil s svojo rojakinjo, princezo Izabelo Francosko, sestro orleanskega vojvode. Vojaki študij je abolviral v danski vojski.

V začetku svetovne vojne je proslil za sprejem v francosko armado, vendar je vlada odbila njegovo prošnjo. Navzlic temu se je mudil na bojišču v Champagni kot odposlanec društva za pomoč ranjenim vojakom.

Po smrti orleanskega vojvode leta 1926. je postal kot Jean III. pretendent na francosko krono, toda francoski zakon iz leta 1886, ki se nanaša na člane dinastij, ga je primoral, da je živel kot izgnanec v Belgiji.

Duc de Guise zapušča sina Henryja, na katerega je zdaj prišla pravica do zahtev na francoski prestol. Prince Henry je zdaj star 32 let.

V Ameriki se ženijo

Iz New Yorka poročajo, da se opaža v zadnjem času silno velik dotok parov v poročne urade. Samo minuli ponedeljek se je javilo na poročnem uradu v Brooklynu 1200 parov. Uradniki niso mogli izvršiti predpisanih formalnosti in policija je morala tri četrtine zakonskih kandidatov poslati domov. Poročni urad v Manhattanu je te dni prekosil rekord sklepanja zakonov v zadnjih sedmih letih. Poroče spravljajo v zvezo z uvedbo vojaške obveznosti v Ameriki, pred katero si mladi morajo želijo osnovati lastno ognjišče.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je norveški kralj Haakon te dni govoril po radiu Norvežanom in v začetku povedal, da govori iz Londona;

da se je po vesteh iz Algecirasa angleška mornarica v nedeljo ponoči oddaljila iz Gibraltarja v neznanem pravcu;

da je bil pri zadnjih napadih na London razdejan grob pesnika Miltona;

da zahteva Sovjetska zveza od Turčije povratek področij, ki so prej pripadala Rusiji, in sicer: Kars, Artvin in Artvin, ki naj zaščitijo petrolejska ležišča pri Bakuju;

da gradijo v Budimpešti 10 km od središča mesta novo letališče;

da bodo zgradili veliko cesto med Zednjenimi državami in Abasko;

da je v Italiji izšel pravilnik o popisu bakra;

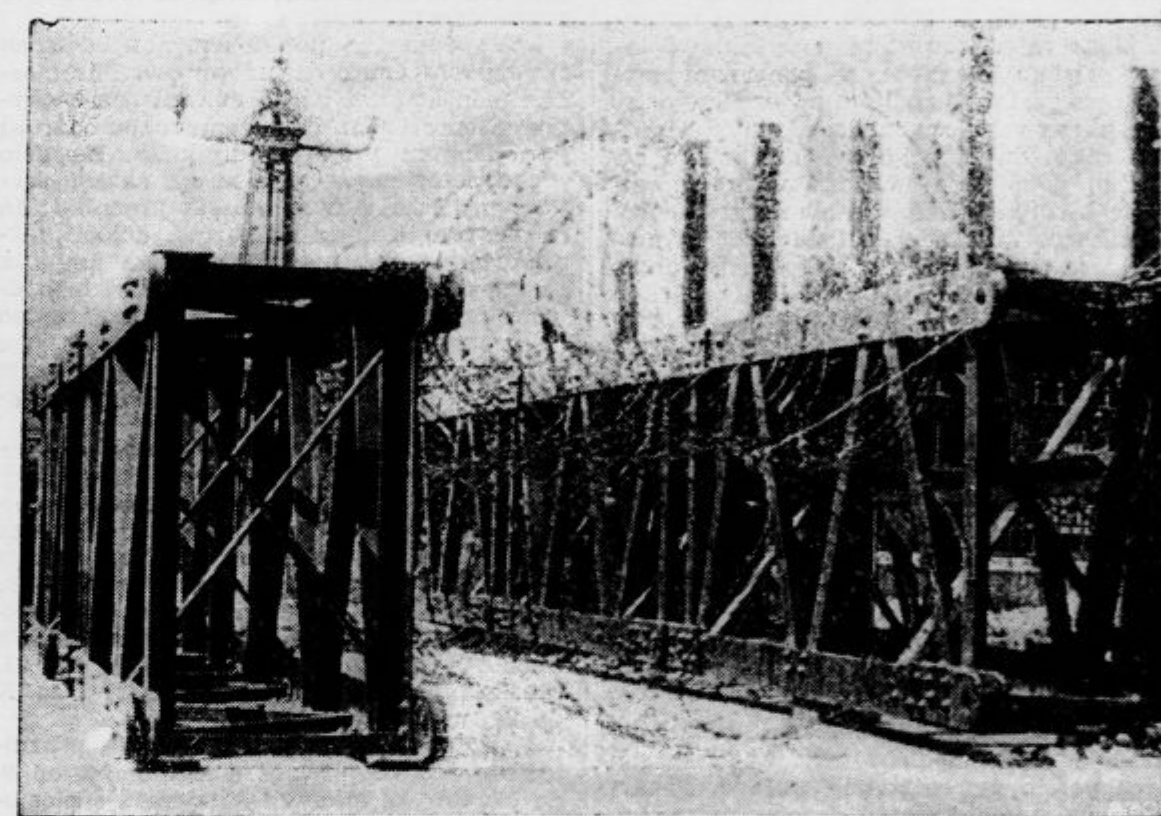
da so pri zadnjem velikem nemškem bombnem napadu na London bili garanci na delu s sto napeljavami za gašenje požarov;

da je bila nemška marka prigrtašena za zakonito plačilno sredstvo v Luksemburgu.

Amerika kupuje angleške umetniške zbirke

Med svetovno vojno so prodali v Ameriko nešteto umetniških dragocenosti, ki so prej bile na Angleškem. Zdaj najavlja tajnik ministrstva za trgovino Lloyd George, da odpotujejo v Ameriko angleški specialisti za prodajo umetnin, ki bodo prodajali dragocene zasebne umetniške zbirke.

Ovire za morebitno izkrcanje

Takole so v nekem angleškem mestu zaprli ceste za primer nemškega vpada

La Valette na Malti

V italijanskih vojnih poročilih se vedno iznova omenja angleško utrjeno oporišče Malta v Sredozemskem morju. Slika prikazuje pristanišče La Valette, ki je glavno mesto na Malti

Kako se je vdal Pariz

Iz zapiskov nemškega ordonančnega častnika

Nemški oficir Viljem von Schramm je pred kratkim izdal knjigo pod naslovom »Zapiski ordonančnega oficirja«. V njej piše o zasedbi francoske prestolnice:

»Nikoli ne bom pozabil 14. junija 1940, pa tudi ne temne ure kapitulacije Pariza. Pariške odposlance smo pričakovali v štabo vzhodnopruske izvidniške divizije. Štab se je bil naselil v veliki hiši, skoro podobni graščini, obdani od vseh strani z visokimi stari drevesi. Že se bliža sesto ura, ura pogajanj, toda nebo je še vedno zaveseno s težkimi oblaki, da sedimo v sobi pri svečah, zatakanih v železne svečnike. Pod oknom so postavljeni naši tanki, skrbno skriti pod vejicami. Zdi se, da vse še spi in da se tudi vojna še ni zbudila. Vseh nas se polasta skrivnostna napetost ob pričakovanju, dali se bo danes vojna ponovno zbudila.

Ob 6. uri so potem res prišli Francozi.

Evakuacija Kenta

»Giornale d'Italia« beleži, da so angleške oblasti odredile izpraznitev nekatih predelov, ki ležijo ob obali v Kentu: profiji med krajema Folkestone in Sandwich. Civilno prebivalstvo odhaja v druge kraje. Ladije so dobile navodila, naj vozijo v tem pasu ob morju samo v slabem vremenu. Voznje naj bodo v kratkih presledkih in ponoči, pristajanje v večjih lukah pa naj se po možnosti čpusti.

Vickers Wellington v Berlinu

V Nemčiji bodo kmalu začeli pobirati prispevke za Rdeči križ. Agitacijo bodo poživeli z razstavo treh sestreljenih letal angleškega izvora, in sicer bo razstavljen aeroplan tipa Vickers Wellington in tipa Bristol Blenheim. Upajo, da bo ta razstava dala pobudo marsikateremu meščanu, da bo posegel globlje v žep.

Pri vrtnih vratih je obstal njih voz z belo zastavico. Na stopnišče hiše je prvi stopil francoski narednik pariške civilne garde. Zelo slavnostno, z uljudnim rahlim nasmehom me pozdravi, ko grem mimo njega naproti odposlancem. V sobi, ki je sicer glasn salonski, se začne pogajanja. Razen mene jim prisostvujejo samo še štiri osebe. Major H. in kapetan M. od naše strani, od francoske pa droben štabni oficir pariški pooblaščenec ter njegov spremljevalec, poročnik, ki je obenem tolmač. O pogajanjih se prav za prav niti ne more govoriti. Francozi so prišli samo, da čujejo in vzamejo na znanje naše pogoje, pod katerimi smo pripravljene priznati Parizu značaj neutrujenega in vojaško nezasedenega mesta. Razpravljajo se v nemščini. Major čita pogoje našega vrhovnega poveljstva, ki so sestavljeni kratko in jedrnat. Tičejo se tako varnosti nemških čet, kakor zaščite mesta Pariza. Čitajo se točko za točko in tako jih francoski poročnik tudi prevaja. Francozi seje naprej sklonjeni in napeto poslušajo. Pri vsaki točki francoski štabni oficir pokima z glavo v znamenje, da je razumel. Po vsaki točki nastopi s sobi mučen molk, da se čuje samo prasketanje sveč in korak straže pod oknom.

Počasi se je zjasnilo. Francozi so vzeli pogoje na znanje. Ugovorov nimajo. Samo tu pa tam se obrne major s polglasnim vprašanjem na prevajalca, kakor čita major dalje, ne da bi kakorkoli povzdignil glas ali na kak drugi način dal čuti zavest zmaganosti. V tej napeti uri ni niti sledu o neprijateljstvu med Nemci in Francozi. Bogve ali sta Bismarck in Jules Favre, ko sta se v Versailles pogajala o predaji Pariza, tudi tako mirno razpravljala? Tudi takrat je bilo za predajo francoske prestolice, toda takrat sta se pogajala nekoliko dni zdržema, danes pa to opravi dva štabna oficirja prej ko v eni uri. Odkod ta razlika? Res, čas hitreje teče, nego tedaj v l. 1871, toda takrat ni šlo samo za Pariz marveč za osnove mirovnih pogojev.

A NEKDOTA

Stari feldmaršal Wrangel je bil zelo priljubljen. Nekoč pozimi so ga povabili na dvor, toda v vabilu so zahtevali, naj sporoči, kako bo prišel na zabavo. Ker jim tega ni sporočil, so poslali k njemu poizvedovat posebnega kurirja. Wrangel, ki si iz takšnih reči ni mnogo storil, je na vprašanje, kako bo vendar prišel k zabavi, odgovoril:

»Po vseh štirih...«

VSAK DAN ENA

»Torej menite, da je v vinu vedno resnica?«

»Tako je. Laž stoji samo na etiketi.«
(«Week-End»)

MICHEL ZÉVACO:

195

Don Juan

ROMAN.

Leonora de Ulloa se je vzravnala in njen glas je bil v svoji preprostosti še bolj strašan:

»Priča vam je znana, sire, Pisala vam je. Sami veste njeno ime... Ali naj ga izrečem?«

»Povejte ga! Govorite!« je v nekakšni besni kljubovalnosti kriknil Franc I. »Ime povejte!«

»Agneza de Sennecour!«

Franc I. je odskočil, kakor bi ga bilo nekaj udarilo v sredo prsi. Bledost njegovih lic je postala mrliška. Blazno je vrgel oči okrog sebe, kakor bi se bal, da v mraku mučilnice zdajci zagleda belo prikazen.

Hkratu pa se bil zganil Klotar Ponthuški in stopil proti kralju... proti Leonori... Njegove oči so bile goreče uprte vanjo in v vsem bitjem je koprnel po besedi, ki je morala pasti iz njenih oboževanih ust.

Okolica je bila tolikanj prepadena in tolikanj prevzeta od skrivnosti, ki je visela v zraku, da se niti rabelj in njegovi pomagači niso upali zgrabit jenetka in ga udrižati...

»Agneza de Sennecour!« je zahropel Franc I.

»Agneza de Sennecour!« je z zvonkim glasom ponovila Leonora.

Kralj se je opomogel. Jezno je stresel glavo.

»Lažete!« je rekel brez tiste vpljudnosti, ki jo je

ženskam navadno izkazoval. »Ta, ki ste jo imenovali, je mrtva!«

»Res, sire, mrtva je!«

»Torej ne morete pričati! Mrtvi ne govorite!«

»Pač, sire, pričala bo! Mrtva bo govorila! Mrtva že govoril!«

Dolg trepet je izpreletel navzočne. Nekateri so se odmaknili. Drugi so se hoteli križati. Občutek skrivnosti je postal še bolj moreč, kajti zdaj se mu je pridruževala praznoverna groza.

Leonora je stopila naprej...

Vendar to pot ni namerila svojih gibčnih in ljubkih korakov proti kralju, ampak krenila je proti njemu, ki ga je ljubila z vso močjo svojega hrabrega dekliškega srca.

»Gospod Ponthuški,« je dejala, »od rakve namestnika de Ulloa sem izterjala skrivnost, ki ste jo hoteli sami poiskati...«

»Leonora!« je presunljivo vzkliknil Klotar.

»Gospod, evo vam železne skrinjice, ki jo je nekaj Filip de Ponthus zakopal pod tlakom kapelice Aronskega dvorca. Nate jo, saj je vaša last!«

»Leonora! Leonora! Kaj je v nji? Oh, povejte!... Naj zvem, preden izdihnem...«

»V skrinjici je zgodba Agneze de Senecour...«

»Agneza de Sennecour!« je zajecjal Ponthus in padel na kolena.

»Vaše matere!«

Kleče, z obrazom skritim med dlanimi, je Klotar Ponthuški krčevito zaihtel. Tiho, skoraj blaženo je ponavljal tolikanj pričakovano ime... ime svoje matere... Pravkar ga je bil začul, in že se mu

je zdelo, da bi bilo drugačno, in bilo mu je, kakor da ga pozna že mnogo, mnogo let, da, že od nekaj... Izgovarjal ga je z ustnicami in z vsem srcem... in jokaj, jokaj...

Tedaj se je zgodilo nekaj, kar je osupilo vse gledalce tega prizora: kralj je naglo storil dva koraka proti jenetiku, videti je bilo, kakor da se hoče v nepremagljivi radovednosti sloniti k njemu... nato pa je mahoma odstopil in si potegnil z roko preko čela... Tako bled in drhteč je bil videti, da je več plemičev jadrno priskočilo, češ:

»Kralju ni dobro... brž naj skoči nekdo po zdravnika...«

»Tiho, gospoda!« je z osornim glasom rekel kralj. »Zdravnika ne potrebujem.«

In bilo je, kakor da bi se zdajci pogreznil v globoko premišljevanje ali bolje, kakor bi sam pri sebi skrivnostno nekaj obujal, kajti oči so mu srepro strmele predse, uprte v nekaj, česar ni videl nihče razen njega samega.

Mahoma pa se je obrnil h gospodu de Guitalsu.

»Gospod poveljnik,« je rekel z izpremenjenim glasom, »odvedite me v svoje stanovanje.«

Guitalsen se je podvizal.

»Dona Leonora,« je kralj nadaljeval, »izvolite me spremiti.«

Leonora se je sklonila h Klotarju Ponthuškemu, mu položila roko na glavo, kakor da ga hoče pobožati, in dejala:

»Pojdiva, gospod.«

Ponthus je vstal in se ozrl na zaročenko, rekoč:

»Pojdimo!«

Zdelo se mu je, da sanja.

Vse oči so se uprle v kralja, kakor bi ga vpraševale, ali odobrava čudno vedenje Leonore de Ulloa, in kralj je s pobešenimi očmi zamolklo potrdil:

»Da. Jentnik mora z menoj. Snemite mu verigo. Naprej, gospod poveljnik.«

Vsi so se umaknili, da je mogel kralj mimo. Leonora je prišla Klotarja Ponthuškega za roko, in ko sta krenila za Francem I., so se navzočni neho-te vsi hkratu odkrili in priklonili.

Kralj, Klotar Ponthuški in Leonora de Ulloa so bili sami v Guitalsenovem stanovanju.

Kralj je sedel za mizo. Odprta skrinjica je stala pred njim.

Na drugi strani mize je stala Leonora.

Nekoliko za Leonoro je čakal Klotar, takisto stojč.

Kralj je naglo jemal papirje, ki so bili v skrinjici, ter jih preletaval z očmi... svoja pisma, ljubezenska pisma... in pisma Agneze de Sennecour... Sanje, polne mladostnega čara, so mu znova vstajale v duši. Časih so se mu ustnice spostile v nežen smehljaj, in časih se mu je utrnula solza, ne da bi se bil spomnil svojega dostojanstva in jo prikril. Kdaj pa kdaj je vzdignil oči do Klotarja, a brž jih je spet pobesil in se v naslednjem trenutku znova ozrl na mladega moža, kakor bi ga premagovala radovednost. Enkrat je namrščil obrvi, njegovo obličje je dobilo trd izraz in Leonora ga je slišala, ko je zamrmral:

BELEŽKE

Kaj pravite?

Težka kriza, ki je nastopila v prehrani in ki se v naših mestih posebno pojavlja v pomanjkanju moke in kruha, vznemirja celokupno našo javnost. Zanimivo je, kako v tej situaciji gotovo časopisje pojmuje svoje naloge.

Kdo pa v resnici vrši prav opasno propagando (pa ne za sebe), o tem smo se zopet večkrat prepračili, ko čitamo v »Slovenskem domu« razmišljanje o pomanjkanju kruha v Ljubljani. To glasilo ki vidi komunistično propagando v vsaki besedi o tegobah in težkočah ljudstva, pa tudi, če je napisana v najbolj lojalni nameni, razlaga razburjenim gospodinjstvom, da zato ni moke in kruha, ker so se »vpeti« Ljubljančani založili z ogromnimi množinami moke. »Slovenski dom« navaja da s' je neki »meščane« napolnil veliko sobo s kavo, moko, rižem, sladkorjem ter raznimi začimbami in jo nato zazidal. Posebej pa si je dal napraviti prav skriven in poseben vhod! Podobno delajo petični Ljubljančani s slanino in kupujejo baje kar po pol preča za slanino in mast iz Ljubljane izginjajo volnene izdelke, jopice in druge oblačilne stvari in »Slovenski dom« pozna trgovca, ki je »skril« vagonске zaloge volnenih stvari, da bi jih čez nekaj mesecev prodajal za 100 odstotkov dražje, kakor jih sedaj.

Razume se, da »Slovenski dom« ne navaja nobenega imena, kakor bi to bila njegova dolžnost, ker le v tem slučaju bi se dalo ugotoviti, kdo »so« zločinci in telesu našega narodnega gospodarstva in jih primerno postaviti na sramoten oder. Gospodje in Kopitarjevi ulici vedo celo, da imamo uredbo o intervenciji in o prisilnem delu tistih, ki špekulirajo z življenjskimi potrebščinami. S kakim zadošenjem bi n. pr. naša javnost spremljala trgovca o katerem govori »Slovenski dom«, naravnost kamenje tolči!

Tako pa moramo vprašati z znanim »Slovenčevim« vprašanjem: Kaj pravite, komu služijo članki protikomunističnega »Slovenskega doma«, ki na ta način obravnavajo najtežja vprašanja današnjega življenja?

Upravičena pripomba

Zagrebaški »Jutarnji list« posveča svoj uvodnik zagrebaški seji kr. vlade in pravi med drugim, »da bi bilo abnormalno pričakovati od vlade, da bi forsirala neke sklope in reforme samo zato, da bi jih objavila na obletnico sporazuma. Reforme se ne objavljajo in sprejemajo zato, da se nekaj obljavi. Prav tako niso material za manifestacije in reklame. Vsekakor je boljše, da niso bile sprejete reforme, ki bi imele predvsem priložnostni značaj in ne bi bile dobro premišljene. Na podlagi izkušenj, ki smo jih zbrali te dni, na lahko rečemo, da morajo biti v bodoče na odgovornih mestih malo bolj opreznosti in sledilivi z raznimi izjavami in obljubami. Današnji časi zahtevajo opreznost in vsakem oziru in umerenosti v vsakem pogledu. Vsa neprilika je v tem, da so vsi nekaj pričakovali, a nihče ni prav vedel kaj. Do tega pričakovanja je prišlo zaradi raznih medsebojnih protislovnih, neumerjenih in enostranskih izjav.«

Skrbi »Slov. gospodarja«

»Slovenski gospodar« razpravlja o slabi knjizi kot največji sovražnici slovenskega ljudstva. Pravi, »da se je v naši književnosti zadnja leta bohotno razmahnila nemoralna umazanarija, s katero je ustvarjena največja nevarnost za moralo našega naroda, predvsem na naše mladine. Kakor neka žival najbolj uživa, če leže v blatno mlakužo, tako se tudi neki pisci najbolj izživljajo »umetniško«, ko oblikujejo v svojih povestih nastopajoče osebe iz blata moralne in spolne razbrzdanoosti.«

Slovenska javnost bi bila hvaležna »Slovenskemu gospodarju«, če bi imenovala navedel slovenska literarna dela, katerih pisci se valjajo kot neke živali po blatu in umazaniji. Svetujemo mu le, da naj bo pri tem zelo previden, ker so njegovi predniki svoje dni tudi proslavili Prešernove sonete za svinjarijo in sežigali Cankarjevo »Erotiko«, ki so jo sedaj natisnili in v posebno lepi izdavi objavili na ožji prijatelji Kopitarjeve ulice.

Beograjski pripravljalni odbor društva prijateljev Rusije

Po časopisnih poročilih je vložila večja skupina beograjskih intelektualcev v ministrstvu notranjih del pravila novo ustanovljenega »Udruženja prijateljev Sovjetske unije«. Med številnimi podpisniki je tudi profesor Dr. Djordje Tasić, ki je sodeloval kot strokovnjak pri formuliranju sporazuma.

Kakor smo že poročali, so bila vložena slična pravila za ustanovitev Društva prijateljev Sovjetske unije tudi v Zagrebu in Ljubljani. Banska oblast v Zagrebu je zavrnila potrditev pravil ter je bil o tem že obveščen predsednik pripravljalnega odbora kitar Avgustinčič. V Ljubljani so bila vložena pravila od dveh pripravljalnih odborov. Eden je bil že obveščen, da s njegova pravila zavrnjena, pravila drugega odbora so še v proučevanju.

Zanimiva izjava ministra Kulenovića

Zagrebaški listi objavljajo izjavo podpredsednika JRZ in zastopnika bosanskih muslimanov v vladi, ministra za šume in rudnike Dr. Džaferja Kulenovića. V svoji izjavi pravi minister Dr. Kulenović, da je bil zelo presenečen, ko je čital pred sejo vlade v Zagrebu razne napovedi listov, da se pripravljajo velike gospodarske, socialne in politične reforme. »V našem javnem življenju bodo sigurno izvedene gotove reforme, vendar postopoma in na način, ki odgovarja našim razmeram. Bosanski muslimani neomajno vztrajajo pri svoji zahtevi, da je treba dati Bosni in Hercegovini značaj posebne avtonomne samoupravne enice. Muslimani so gospodarsko upropaščeni. Vzeli so jim vse. Odstala sta jima samo njihov ponos in pa ljubezen do Bosne. Ustanovitev avtonomne Bosne in Hercegovine kot četrte upravne enice ne bi prav nič škodovala interesom hrvatskega naroda. Od nas bosanskih muslimanov zahtevajo sedaj, naj se izjasnimo, katerega narodu pripadamo. Za svojo osebo sem že kot dijak izjavil, da se smatram za Hrvata. To sem ponovil v izjavi, ki sem jo

dal pred mesec in zaradi katere so me toliko napadali.

Hrvati nam ponovno očitajo, da smo preko Jugoslovenske muslimanske organizacije (pravilno: JRZ op. ur.) sodelovali v dr. Stojadinovićevi vladi, pozabljajo pa, da je bila vlada dr. Stojadinovića sestavljena zato, da bi izboljšala prilike v državi. Nihče ni pričakoval, da se bo njena politika razvila tako, kakor se je. Sicer pa, kdo more reči, da še ni pogrešil v politiki? Poleg tega pa je bil muslimanski živetj v Bosni tako gospodarsko oslabilen, da ni mogel več vzdržati preganjanj na terenu.«

Kje je Ognjeslav Ostrogorski

Z velikim tam-tamom je začel pravičnik Ognjeslav Ostrogorski v »Slovenčevih« ljubljanski rubriki požigati naša kulturna osti. S sveto jezo se je bil vrjel na literarne kritike ljubljanskih listov in jim očital korupcijo. Zadeva se nam je zdelo zanimiva in smo v »Jutru« z dne 22. t. m. pozvali Ognjeslava Ostrogorskega, da pove imena onih, ki so prejimali podkupnine, in onih, ki so jo dajali. Menimo, da ta zahteva ni nepravilna in da je celo v skladu s krščanskim moralom. Pričakovali smo, da bo pravilcoljubni in neizprosni Ognjeslav Ostrogorski postavil nesrečne krivce na javni pranger. Toda pravičnik Ognjeslav je razočaral nas in vso slovensko javnost: utihnil je, niti po šestih dneh se ni oglašil. Ali so vnetega Ognjeslava poplakale ose? Ali se je morda sam nalezel »strašne bolezni gnolobez, o kateri je govoril v svojem članku? Ali je morda kje prišel v stike z vodo g. duh. svetnika Janca Kalana, ki je pogasila njegovo plamenico? Ali pa nemara šele zbira podatke o trditvah, ki jih je bil izrekel in skuša vendarle »upraviti« krivico, ki jo je storil?

Na dan z dokazi, Ognjeslav Ostrogorski! Take pravičnike bomo trdovratno držali za besedo. Kdor obtožuje, naj dokazuje; nič ni lažjega nego po babje obrekovati in se potem skriti v strahopetno anonimnost Ognjeslava Ostrogorskega!

Masonski tempelj

tudi v Ljubljani

»Slovenec« poroča, da so dosedanje informacije, da v Ljubljani ni masonske lože, neresnične, temveč da je bil letošnjo spomlad ustanovljen v Ljubljani masonski venček »Valentin Vodnik«. Zgodilo se je to po informaciji glasila slovenske JRZ zaradi tega, ker so slovenski framasoni postali federalisti. Prej so bili namreč slovenski svobodni zidarji včlanjeni v zagrebaški loži »Maksimilijan Vrhovec«. (Ta loža ima svoje ime po svojem ustanovitelju, zagrebšem nadškofu Vrhovcu. Op. ur.) »Ko pa se je v državi uveljavil federalni princip — pravi »Slovenec« dalje —, so tudi naši masoni dobili v duhu novega časa in reda, če ne ložo, pa vsaj svoj venček. Poiskali so si tudi hram, kjer zbirajo in uganjajo svoje ceremonije, pod katerimi skrivajo svoje namene: spodbujati ljudsko vero in nprav po zapovedih mednarodne centrale.«

Tudi slovenski masoni imajo torej, kakor zagrebaški, katoliškega duhovnika za svojega vzornika, in povrh še moža, ki ni bil le vzoren župnik, temveč tudi eden glavnih buditeljev slovenske kulture. »Slovenec« ne pove, kje stoji ljubljanski masonski tempelj, v katerem »spodkopujejo vero in moral«. Kakor je znano, so se v vseh ložah v državi izvršile hišne preiskave in na Hrvaškem so bili zapečateni tudi masonski prostori. »Slovenec« ne poroča, ali se je taka preiskava izvršila tudi v Ljubljani, in ker ne pove, kje stoji masonski tempelj, ne moremo niti ugotoviti, ali je še odprti ali pa že zapečaten. Z zanimanjem pričakujemo nadaljnjih razkritij, posebno pa objave imen slovenskih masonov, ki so »Slovenec« gotovo znani.

Pogreb ponesrečenega pilota Striževskega

Beograd, 28. avg. 2. Popoldne je bil z velikimi častmi pokopan eden naših najbolj odličnih letalcev pilot Vladimir Striževski. Pogrebu je prisostvovala ogromna množica ljudstva, ki je hotela izkazati čast zaslužnemu pionirju našega civilnega letalstva. Zanimivo je, da je bila večina med množico iz siromašnih stanov, ki gotovo še nikdar ni potovala z letalom. V ruski cerkvi sv. Trojice je bila najprej zadušnica, ki so ji prisostvovali komandant letalstva general Mirković, načelnik štaba letalstva polkovnik Naumović, mnogi naši vojaški piloti, vsi člani uprave Aeroputa ter velika množica ljudstva. Službo božjo je imel ruski vladika Anastasija, ki se je poslovil od pokojnega Striževskega v imenu pravoslavne cerkve. V imenu Aeroputa je govoril direktor Tadija Sondermajer, za pilote pa Dračica Stanišavljević. Na zemunskem pokopališču je bil pogreb ponesrečenega radiotelegrafista Dušana Petrovića. Zadušnici v cerkvi so poleg velikega števila občinstva prisostvovali maršal dvora Čolak-Antić, komandant letalstva general Mirković, mnogi drugi oficirji ter zastopniki Aeroputa.

Zagreb, 28. avg. o. Zavarovalna družba Jugoslavija je izplačala 6 milijonov dinarjev Aeroputu za sorodnike ponesrečenec na Velebitu. Aeroput je dostavil sreskemu načelstvu v Gospiću 10.000 din. ki se imajo izplačati kot nagrada onemu, ki je prvi našel ponesrečeno letalo.

Povišanje plač zagrebaških mestnih uslužbencev

Zagreb, 28. avg. o. Banskega oblast je odobrila sklep plenuma mestnega zastopstva, da se povišajo plače mestnih uslužbencev in sicer onim z mesečno plačo do 1750 din za 200 din na mesec, z mesečno plačo do 2500 din pa za 150 din na mesec.

Nevarna eksplozija

Beograd, 28. avg. p. V beograjski tvornici »Osvite« Aleksandrovi ulici šte. 435 je nastala danes huda eksplozija, in sicer v kladišču, v katerem je bilo 100.000 papirnatih kapic s smodnikom za otroške puške. En delavec je bil hudo ranjen, dva pa lažje.

Nemčija in Italija na Zagrebškem zboru

Zagreb, 27. avg. o. Na Zagrebškem zboru, ki bo otvorjen v soboto, bo Nemčija zastopala 153 razstavljalcev, Italija pa 50.

Draginja v Mariboru

Deputacija delavskih organizacij pri županu

Maribor, 28. avgusta. Maribor kot industrijsko mesto prav posebno občuti val naraščajoče draginje, zato je delavstvo, ki je najbolj prizadeto, storilo prvi korak, da na mestnem županstvu dvigne krik zoper draginjo. Pri županstvu so se zglasile delegacije svobodnih delavskih organizacij, z njimi so bile zastopnice mariborskih gospodinj in krožka zadrugark, kakor tudi delegati Društva najemnikov in delovnega ljudstva s Pobrežja. Delegacija je izročila županu Dr. Juvanu obširno spomenico, ki opisuje bedno stanje prebivalstva Maribora in okolice spričo nevzdržne draginje, ki jo je spročila vojna in spričo brezobzirne špekulacije, ki prikraja prebivalstvo s pomanjkanjem življenjskih potrebščin in tira vedno širše množice delavstva v brezposelnost.

Spomenica predlaga, naj mariborsko mestno poglavarstvo z okoliškimi občinami poskrbi, da bo delovno ljudstvo mariborske pokrajine preskrbljeno z živili po predloženih cenah, brezposelni pa naj živila dobe brezplačno. Brezposelni ali le delno zaposleni naj poslej prejemaajo redne tedenske podpore v višini rednih zaslužkov in v razmerju z draginjo. Sredstva naj prispevajo občine, banovina, država in podjetniki. Razpustijo naj se protidraginski odbori v Mariboru in okolici. Zastopniki delavcev, nameščencev, obrtnikov in delovnih žen naj prevzamejo nadzorstvo nad zalogami, cenami in raz-

delitvijo življenjskih potrebščin. Za tekstilno industrijo, ki je med najvažnejšimi v mariborski pokrajini, naj se preskrbitjo zadostne surovine iz Sovjetske Rusije. Delavstvu in nameščencem naj se takoj zvišajo mezd, po večini za 40 odstotkov, kakor je seveda treba takoj povišati tudi prejemke državnih in samoupravnih uradnikov.

Slovenija naj se ne zapostavlja več pri dodeljevanju surovin, potrebnih za njeno industrijo. Prepreči naj se preseljevanje industrije v južne kraje in samovoljno omejevanje obratovanja, pač pa naj se vzpostavi povsod redno obratovanje. Izvoz vseh nučnih življenjskih potrebščin naj se takoj prepreči. To so glavne zahteve spomenice, na katero je župan dr. Juvan zagotovil vso podporo mestne občine.

Novi Sad brez kuriva

Zagreb, 28. avg. o. Danes je obiskala predstojnika oddelka za trgovino pri banki oblasti delegacija novosadske mestne občine, ki mu je opisala težaven položaj, v katerem je trenutno Novi Sad zaradi pomanjkanja kuriva, ki ga ni niti za bolnišnice, lekarne i nogostile. Zaprlosila je, naj bi se novosadski mestni občini priskočilo na pomoč s 500 vagoni kuriva. Predstojnik oddelka za trgovino je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno za zadostitev potrebam Novega Sada in da bodo o zadevi razpravljali že na jutrišnji seji Pogoda.

SPORT

Atleti od nedelje do nedelje

V tekih bodo

ogorčene borbe

Na nedeljskem atletskem mitingu v Celju bodo vse točke močno zasedene

Po vseh poročilih vlada v sportnih krogih za nedeljski celjski miting veliko zanimanje. Odziv najboljših atletov bo rekorden. Od klubov bodo sodelovali naslednji: iz Ljubljane: Planina, Ilirija in Primorje, iz Maribora: Železničar, Maraton in Rapid, Bratstvo z Jesenic ter Concordia, Hašk, Marathon, Zašk in Železničar iz Zagreba.

Danes bomo za enkrat navedli glavne nastopajoče atlete v tekih. Na 100 m bodo startali vsi, ki kaj pomenijo v tej disciplini s Račičem na čelu. Badl, Zorko, Hanza in še številni drugi se bodo borili za čim častnejši plasma. Na 400 m se bo poleg Kilarja in Oberška pojavil na startu po dolgem prisilnem odmoru rekorder na tej progi Pieteršek, ki bo skušal brniti svoj dosedanjí renome. Kdo bo od zagrebških atletov nastopil na teh dveh progah še ni znano, verjetno pa bodo glavni akterji v teh točkah Slovenci. Na 800 m, ki v razpisu pomotoma niso bili omenjeni, bo borba prav tako huda. Gorška boli poraz, ki ga je doživel na slovenskem prvenstvu letos v Ljubljani s strani Koširja. V nedeljo bo prilika za revanš. Na startu bosta oba ter če več drugih je prijavljenih Ljubljane. Zagrebčani bodo gotovo poslali v borbo Srakarja. Višek bo pa prav gotovo v teku na 1500 m, kjer se bosta pomerila Zagrebčana Kotnik in Flass in seveda naš Košir. Kakor znano je na hrvaškem prvenstvu Flass z odličnim časom blizu rekorda proti pričakovanju porazil Kotnika. Na 5000 m se bodo pomerili naši najboljši dolgoprogasi Klen, Zupan, Kvas in seveda Kotnik, novi rekorder na tej progi. Kot zaključek pa bo brez dvoma najbolj zanimiva borba v stafeti 4x100. Za enkrat je sigurna udeležba treh klubskih stafet, in sicer še nepremagane ilirijanske, železničarjeve ter celjske, ki računata na prvo mesto, če pojde vse po sreči.

Toliko glede tekov, v prihodnjih številkah bomo objavili še prognoze glede metov in skokov ter imena ostalih nastopajočih.

Atleti na delu v Litiji

Litija, 27. avgusta. Preteklo nedeljo je bil tukaj velik propagandni miting. Nastopilo je 26 atletov, od teh 16 domačih. Sodelovali so klubi: Ilirija, Primorje, Planina iz Ljubljane in Litija.

Z veseljem ugotavljamo, da je zanimanje za atletiko v Litiji vedno večje. Lepo število gledalcev, predvsem mladine, je sledilo napetim borbam atletov. Iznenadili so juniorji A. (Izpod 14 let) z dobrimi rezultati. Omeniti moramo predvsem Brežnika Karla, zmagovalca v skoku v daljino in višino, ki je star komaj 11 let (!), ter Jelencarja Harija, ki je stilno najlepše skakal v višino. Od seniorjev je bil dober vsestranski Končar Miloš, ki pa je nastopil nekoliko blestern. Od gostov je žel največ priznanja Milanović Brane s svojim lepim stilom v višino.

Teniški turnir za prvenstvo banovine

Od 30. t. m. do 1. septembra na igriščih SK Ilirije

Teniška sekcija SK Ilirije priredi v dnevih 30 in 31. t. m. in 1. septembra teniški turnir za nacionalno prvenstvo dravske banovine. Častno predsedstvo sta sodelovala ban dr. Natlačen in ljubljanski župan dr. Adlešič. Turnirski odbor sestavljajo kot predsednik dr. Lapajne Stanislav, predsednik SK Ilirije podpredsednik Radovan Šepec, predsednik Slovenske teniške zveze. Vodje turnirja bosta dr. Miron Bleiweis-Trsteniški in dr. Smerdu Egon, vrhovni sodnik dr. Nagy Ernest, tajnik Milavec Boris, blagajnik Ice Rihar.

Na turnirju bodo sodelovali vsi najboljši igralci tenisa iz dravske banovine; zagotovljeno je tudi sodelovanje »Beograščanov« Smerduja Borisa. Turnir se začne v petek popoldne ob 14. na teniških igriščih SK Ilirije pod cekinovim gradom.

V nekaj vrstah

Danes se začne dirka okoli Srbije

Zjutraj ob 7. je na Terazijah v Beogradu startalo okoli 40 najboljših jugosloven-

je bil 3:2 (1:2) za Kočevje. Tekma je bila zelo živahna in napeta. Ribničani so v zadnjem času zelo napredovali. Omembe vredno je, da so Kočevjarji v tej tekmi zabil dva gola iz enajstmetrovke; poznala pa se jim je tudi odsotnost nekaterih najboljših igralcev. Isti dan je nemški klub SK Rapid odigral tekmo z enajstotorko Goranina z Delnic. Zmagali so zaslužen boljše Delničani z 2:1 (1:0).

Zadnjo nedeljo je SK Kočevje povabil v goste moštvo Savice iz Strazišča. Kočevjarji so morali ta dan upravičeno prepustiti zmago boljšim gostom z 2:1. V predtekmi so juniorji Ribnice zmagali nad juniorji Kočevja z 1:0.

Na zadnji seji plavalne zveze v Zagrebu se je razpravljalo o znanem protestu sudaške Viktorije proti verifikaciji tekme v vaterpolu med Viktorijo in ZPK, ki je bila dne 15. t. m. v okviru ligaškega tekmovalja prekinjena pri stanju 2:0 za ZPK. Zveza je protest Viktorije odklonila in verifikirala to tekmo s 5:0 za ZPK.

Pred kazenskim odborom beograjske nogometne podzveze sta bila na zadnji seji strogo kaznovana dva odlična igralca vodilnih beograjskih klubov, in sicer vratar BSK Mrkušić in srednji napadalec Jugoslavije Aca Petrović, ker sta se stela na nedavni »prijateljski« tekmi med obema moštvoma. Kazenski odbor je vsakemu prisodil po tri mesece prepovedi igranja. Oba kluba bosta seveda močno občutila njuno odsotnost.

V soboto 31. t. m. in v nedeljo 1. septembra bo v Zagrebu tekmovalje za juniorsko državno prvenstvo, v plavanju, na katerem računajo z udeležbo nad 100 mladih plavalcev in plavalk. Razen zagrebških klubov so prijavili udeležbo tudi beograjski in obmorski klubi, kakor tudi ljubljanska Ilirija in Mariborski plavalni klub.

Razpis

V. državnega prvenstva s kajaki na divjih vodah

Tekma bo v nedeljo dne 1. septembra t. l. na Savi od Lesc do Mošenj. Start bo ob 11. pod savskim mostom na cesti Lesc—Bled. Proga je dolga ca. 12 km, tok vode znaša 8 do 9 km na uro. Cilj je 10 m za brzico Mošenj. Pravico starta imajo vsi verifikirani člani JKS. Tekmovalci morajo nastopiti v klubskem dresu. Starta vsak na lastno odgovornost in to v kategorijah: tekmovalna enojka, tekmovalna dvojka in turna enojka za gospode ter turna dvojka za mešane pare. Vozači iste kategorije startajo v trinitutnih presledkih, med vsako kategorijo pa je določenih 5 minut odmora. Prijavna znaša 10 din. za tekmovalca. Vsak prvi si pripori navslov državnega prvaka in prejme kot darilo zlato, drugi srebrno, tretji pa bronasto plaketo. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo dve uri po končani tekmi. Tekme bo ob vsakem vremenu.

Sportni dan celjskega Olimpa

Nedelja 1. septembra bo v Celju bogata na sportnih prireditvah. Razen nacionalnega mitinga SK Celja, ki bo dopoldne na Glaziji, bo proslavil ta dan SK Olimp 12. obletnico obstoja. Privreditev bo združena s otvoritvijo ligaške tekmovalne sezone in to v Gaberju srečanje med moštvi trboveljskega Amaterja in Olimpa. Dopoldne pa bo Olimp prodajal po mestu spominke znake in cvetlice.

AMATER—OLIMP

V nedeljo ob 16.30 bo na igrišču Olimpa v Gaberju prva ligaška tekma v Celju. Stala si bosta tokrat nasproti trboveljskega Amater in celjski Olimp. Tekma obeta, da bo vzbudila glede na enakovrednost obeh moštev dovolj zanimanja. Pred glavno tekmo bosta nastopili dve moštvi Jugoslavije in Olimpa II.

Dve odpovedi

Moto Hermes. Napovedana dirka na dan 1. septembra t. l. je zaradi tehničnih ovir preložena na nedeljo 22. septembra. Tajništvo.

Slovenski avtomobilski klub objavlja: Avtomobilski in motociklistična hitrostna dirka ki jo je namerala ljubljanska sekcija v nedeljo dne 8. septembra t. l. na cesti Kranj—Medvede je odložena za nedoločeni čas, ker betonirana cesta na omejenem odseku še ni kolavdirana.

Ljubljana—Maribor. 1. IX. 1940 bo v Ljubljani prva prvenstvena tekma v slovenski ligi. Nastopita za uvod najmočnejša in najresnejša konkurenta za I. mesto ISKK. Maribor in SK Ljubljana. O tehnični sposobnosti nastopajočih klubov več v prihodnji številki.

SK Ljubljana obvešča člane in simpatizerje, da odigra danes ob 17.15 s Svobodo tekmo za zadnji trening pred prvenstvenimi tekmami. Svoboda je z nedeljsko senzacionalno zmago nad Kranjem v Kranju potrdila, da ima solidno enajstotorko. Ljubljana pa nastopi kompletna, tako da se bo lahko presodilo, s kakšnimi izgledi gre v boj za točke.

SK Mars. Danes ob 17. bo obvezen trening je vse igralce. Trening je važen za vse, ki igrajo v I. moštvo in juniorje. Jutri ob 20.30 strogo obvezen članski sestanek na običajnem mestu. Važen zaradi nedeljske tekme. Načelnik.

SK Svoboda Ljubljana. Danes ob 17. bo do vsi igralci I. moštva kakor tudi juniorji v naši garderobi. I. moštvo igra tekmo za trening z ligaškim moštvom Ljubljane. Jutri zaradi tega ne bo treninga, pač pa bo v petek zvečer članski sestanek zaradi nedeljskih tekem.

SK Grafika. Drvi ob 20. sestanek v klubskem lokalu. Vse igralce, zlasti pa I. moštvo, pozivam, da se sestanka udeležijo sigurno in točno. Tajnik.

Ilustrovane sportske novice št. 34 so izšle. Vsebina: Po prvih dveh kolih vodita v hrvaški ligi Hajduk in Concordia. — 1. septembra se začne tudi slovenska nogometna liga. — Še enkrat o Daj-Damu. (Obsirna razprava o razmerah med slovenskimi ligasi pred začetkom jesenskega prvenstva). — Aca Živković je spet »purgere«. — ZPK je spet zmagal nad Jadranom, vendar se ni rešil zadnjega mesta. — Privarave za plavalna dvočeta z Madžarsko v Segredinu in Splitu. — Tri dni v sportnem Beogradu. — Za dve desetinki (Poročilo o lirškem dvočetu med Ilirijo in Jadranom) itd. Številka je izšla na 8 straneh in vsebuje razen omenjenih člankov še mnogo kraših člankov in zanimivega droblja iz vseh športnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni znesek se zaračunava po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglaševalci se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Akordante

za žaganje in vezanje drv — klobarje — sprejemno. Parna žaga Rog. Podstenica, pošta Toplice pri Novem mestu. 23591-1

Za čas velesojma

sprejemno doba za razdelitev reklame. Plača po dogovoru. Naslov v vseh posloj. Jutra. 23704-1

Mesarski pomočnik

samo stoji sekač (na bolju) ter jamec se takoj sprejme. Treznost in poštenost predpogoji. Franc Ocvirk, mesar. Povšetova 38, Ljubljana. 23699-1

Pečarje

dobro izvedbene pokladice plošč sprejme Alpeko, Ljubljana. 23684-1

Hišnika

ki se razume tudi na centralno kurjavo, sprejem. Več pri Gregor in Co. 23691-1

Juvelirja

majhna potrebujejo za tako, mesto stalno. Burmazović in Pavlović, zlatarja. Beograd, Terazija 38. 23636-1

PUH ODEJE SEVER RUDOLF

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Mesto natakarice

ali podnatakarice išče. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Podnatakarice«. 23700-2

Brivski pomočnik

vojašine prost, išče službo. Nastop lahko takoj, ali po dogovoru. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »št. 694«. 23694-2

Profesionist

samec, vajen hišnih del, vrta, kurjave, išče službo za hranilo in stanovanje ali gre za hišnika. Marjiv in posten. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Profesionalist«. 23695-1

Natakar donalše

trezen in pošten, išče namestitev v boljši restavraciji ali gostilni. Po potrebi po ozi. kavici. Cenji ponudbe na og. odd. Jutra pod »Šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din«. 23663-2

Auto-moto

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rabljen avtogume

plastične in zračnice. samo velikosti 450 do 525-17 in 450. 500 do 600-16. Kupuje se najvišji cenj. DKW zastopstvo I. Lovše, Celovška c. 93. 23690-10

Motorno kolo

500 ccm dobro ohranjeno, ne prodam po nizki ceni. Poljanska 51, Ljubljana. 23675-10

3 in pol tonski Ford

8 cilindrični, generalno popravljen poceni prodaja Franc Sušteršič, Vrhnika. 23663-10

Malinov sok

večje količine kupuje se. Ponudbe z navedbo cene franko poštja Zagreb na: Nabavljak, Sloga ugoditelja, Zdrav. Subičeva ul. 64, telefon 70-28. 23659-7

Kuhinjsko kredenco

belo, dobro ohranjeno kupim. Naslov v vseh posloj. Jutra. 23665-7

Kupim Leico

z a brez optike. Foto Jug. Kranj. 23666-7

Prehrana

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Starjšega gospoda

mirnega, vzajem v do smrti ohranjen, isto tudi na okrevanje bolnika proti mali oškodnini. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Zdravje se v miru«. 23679-14

Posest

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovska dvonadstropna hiša

v mestu Celju naprodaj. Ponudbe pošlji na pošto. Jutra v Celju pod »Kapital«. 23697-20

INERIRAJ V »JUTRO«

23581-6

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Perzijske preproge

originalne, nekaj kosov in »Luxor« naprodaj na razstavi Sarajevske tkalnice preproge na ljubljanskem velesejmu. Prevzemamo preproge in perzijske strokovno popravilo in čiščenje. 22581-6

50 parličnih modelov dvokoles

IGN.VOK

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Lokali

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokal

oddam v hiši kavarne »Europe«. Več pri Gregor in Co. 23690-19

Pridatki

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Koroške brusnice

dnevno sveže razpošila od 6 kg naprej Henrik Cehner, Ljubljana, žel. postaja Dvoračeva 8. Iščemo zastopnike. 185-33

Kislo zelje

novi, prvotno v sodu kuh. dobavljajo po naročilu in najnižji ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povšetova 47. tel. 25-91. 186-33

Kislo zelje

Prvotno kislo zelje imam v vsaki množini v zalogi po najnižjih dnevnikih cenah. J. Oražem, Moste. 23673-37

Stroji

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mizarske stroje

vsah vrst priznanih prvotnih znamk »Teli chert«, »Festo« itd. kakor tudi kakovostne strojne orodje, skobelne nože, krošnje in gaterke. Liste naročite najbolj ugodno na velesejmu. Specialna trgovina Dvozan Ivan, Ljubljana, Franciskanska ul. 4. Tel. 45-42. 197-29

Vrezovalni stroj

(Falmaschine) za uporabo pri izdelavi posloj. Naslov v vseh posloj. Jutra. 23279-29

Živali

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Foksterije

čistokrvne, 2 meseca stare, krasne eksemplare 2 rodovnikov prodam. Naslov v vseh posloj. Jutra. 23703-27

Informacije

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izjavljam,

da ne priznam dolgov, ki jih eventualno napravila moja žena Jerina Oril, Rak. 23690-31

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din, davka 3 Din, za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

»Avto št. 49c«

Prosim, če mogoste sv. denje. 23644-24

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - julevir

Ljubljana, Wolfova ulica

Salva

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah!

Razno

Nekadilec

postanete v treh dneh z našim zanesljivim, popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinola«. Velika steklenica din 70, mala din 60, pošlji po povzetju »Jugopost«, Ljubljana, Dvoračeva 8. Iščemo zastopnike. 200

Od Vas je

visno, da imate obliko vedno

zato jo pustite redno

kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana
Poštanski nasip 4-6
Pralnica Svetilnikarica

SREBRO, DRAGE KAMNE

in vsakovrstne ZLATO kupuje po najvišjih cenah

JOS. EBERLE

Ljubljana, Tyrseva 2
palaca hotela »Slon«

ALCOSO

odlična britvica za britje

Vas bo zadovoljila

010 m

008 m

006 m

ALCOSO

533 BEST QUALITY

Made of finest Swedish steel

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

ALCOSO

V soboto bo otvoritev velesojma

Razstave pohištva in stanovanjske opreme na ljubljanskem velesejmu imajo velik sloves. Tudi letos bo od 31. avgusta do 9. septembra razstavljeno mnogo pohištva modernih linij in po zmogljivih cenah

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v času od 31. avgusta do 9. septembra v Ljubljani XX. velesojem kot 47. velesojemska razstavna prireditel.

Velesejem bo bogato založen. Splošni del razstave bo obsegal strojno in kovinsko industrijo, fino mehaniko, radio in elektrotehniko, razsvetljavo in kurjavo, vozove, bicikle, sport, poljedelske stroje in orodje, mlino, lesno industrijo, pletarstvo, ščetarstvo, igrače, tekstilno industrijo in konfekcijo, klobučarstvo, čipkarstvo, usnje in konfeksijske, krznarstvo, papir in pisarniške potrebščine, kemično industrijo, fotografijo, živilsko industrijo, stavarstvo, glasbila, steklo, porcelan, keramiko, bižuterijo in razne novosti.

Posebne razstave pa bodo: Pohištvo in stanovanjska oprema; Mala obrt; Razstava o obrambi pred napadi iz zraka (sodelujejo: Zaščitni urad mestnega poglavarstva ljubljanskega, ministrstvo vojske in pomorice, kr. banska uprava dravske banovine, Drž. higienski zavod in Gasilska zajednica v Ljubljani); Zobna tehnika (priredi Društvo zobnih tehnikov ob svojem 30 letnem jubileju); Naša vsakdanja prehrana (priredi Zveza gospodinj); Razstava perutnine, golobov in kuncev priredi Turizem (priredita Zvezi za tujski promet v Ljubljani in Mariboru); Razstava mo-

tornih in brezmotornih letal ter modelov (poda ljubljanski Aeroklub »Naša krila«); Razstava cvetja in zelenjave (vrtnarski odsek Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani); Razstava likovne umetnosti; ornitološka razstava. Dne 8. septembra bo nagradno tekmovalje harmonikarjev.

Na jugoslovanskih železnicah imajo obiskovalci velesojma brezplačen povratek. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe potrdilo o obisku velesojma, imajo s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. Ugodnost velja za potovanje od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek pa od 31. avgusta do 14. septembra. Na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovbe velja vozna karta nižjega razreda za vožnjo v višjem za dopotovanje od 26. avgusta do 7. septembra, za povratek pa od 2. do 17. septembra. Na parobrodih Zetske plovbe je dovoljen 50% popust za odhod od 25. avgusta do 7. septembra, za povratek od 2. do 14. septembra.

Razstavni prostor meri 40.000 m². Ljubljanski velesojem ima lepo prostorno zabavišče, ki nudi obiskovalcu mnogo razvedril, kapljico iz domačih vinogradov in pivovarn ter dober prigrizek domače živilske industrije in obrti. Posebna zanimivost bodo predstave »Totege teatra«.

odbor strokovno nadaljevalnih šol mestne občine ljubljanske vabi vse delodajalce, ki imajo šolobvezne vajence, da v izogib ne ljubim posledicam poskrbijo za to, da se bodo vajenci pravčasno vpisali v šolo.

8. Vpisovanje v državno srednjo glasbeno šolo se vrši v pisarni, Gosposka ulica 8/I. od 9. do 12. ure. Za novostopivše gojenice od 1. do 5. septembra, za bivše gojenice pa od 1. do 5. septembra. Sprejemni izpiti bodo od 6. do 10. septembra. Sprejemni pogoji so objavljeni na službeni deski v veži zavoda. Interesentom so na razpolago prospekti. Poučujejo se teoretični in glasbeno znanstveni predmeti, klavir, orgle, solopetje ter vsi orkestrski instrumenti. Zavod ima po čl. 4. uredbi o umetniških šolah značaj popolne srednje šole. (—)

8. Na šoli Glasbene Matice ljubljanske se bo poučevalo v novem šol. letu po novem učnem načrtu, ki je bil izdelan na podlagi večletnih praktičnih izkušenj tekom minulega šolskega leta. Predvsem opozarjamo na novi učni načrt za klavir, katerega sta izdelala ga. Milena Štrukelj-Verbičeva in profesor Marijan Lipovšek. Violinski učni načrt pa je delo violinskih profesorjev Ivančiča Avgusta in Staniča Franca. Vpisovanje bo od 2. do 5. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. ure v pisarni Glasbene Matice v Vegovi ulici. Pogoji za vpisnino in ukovino so isti, kakor lansko leto. Razdelitev in določitev urnika bo v soboto 7. septembra, redni pouk pa od ponedeljka 9. septembra dalje. (—)

RADIO

Četrtek, 29. avgusta

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Bolgarska glasba (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Kje vse so bile seje Narodne skupščine v Beogradu. — 19.40: Objave. — 20: Deset minut zabave. — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 20.30: Veseli trio. — 21.15: Reprodukcijski koncert simf. glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dobro voljo igra radijski orkester.

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 29.05: Humor. — 21: Havajski kvartet. — 22: Pesmi in plošče za ples. — Zagreb 17.45: Hrvatske narodne. — 20: Koncert orkestra in godalnega kvarteta. — 22.10: Vesela muzika. — Sofija 20: Bolgarska glasba. — 20.50: Lahka godba orkestra. — 22: Ruske romane. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Rim 17.15: Vojaske godba. — 20.30: Operni večer. — 23.15: Ples. — Praga 20.10: Beethovnova komorna glasba. 21.20: Lahka godba s plošč. — 22: Češki skladatelji. — Berlin 19.15: Alpska muzika. — 21.10: Lahka godba. — 23.10: Nočni koncert.

Žaljujoči ostali

Zapustila nas je prevršena s tolažili sv. vere naša ljuba in nepozabna sestra

Vida Petan

v starosti 28 let.

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek 29. avgusta ob 14. uri izpred mestne mrtvašnice na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 30. avgusta ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.

Maribor, Zagreb, dne 28. avgusta 1940.

Žaljujoči ostali

Žaljujoči ostali

Žaljujoči ostali

Žaljujoči ostali

Žaljujoči ostali

Žaljujoči ostali

Žaljujoči ostali

Urejuje Davorin Kavljien. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno t